

P9_TA(2024)0106

Prawa człowieka i demokracja na świecie oraz polityka Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za rok 2023

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 28 lutego 2024 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za 2023 r. (2023/2118(INI))

(C/2024/6741)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając europejską konwencję praw człowieka,
- uwzględniając art. 2, 3, 8, 21 i 23 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
- uwzględniając art. 17 i 207 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka oraz inne traktaty i instrumenty Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące praw człowieka,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych,
- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych dotyczącą statusu uchodźców z 1951 r. i protokół do niej z 1967 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa z 1948 r. oraz rezolucję Rady Praw Człowieka ONZ 43/29 z dnia 22 czerwca 2020 r. w sprawie zapobiegania ludobójstwu,
- uwzględniając Międzynarodową konwencję o zwalczaniu i karaniu zbrodni apartheidu z 1976 r.,
- uwzględniając Konwencję Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, nieludzkiego lub poniżającego traktowania albo karania z 10 grudnia 1984 r.,
- uwzględniając Konwencję Organizacji Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet z dnia 18 grudnia 1979 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
- uwzględniając Deklarację w sprawie eliminacji wszelkich form nietolerancji i dyskryminacji opartych na religii lub przekonaniach ogłoszoną przez Zgromadzenie Ogólne ONZ rezolucją 36/55 z dnia 25 listopada 1981 r.,
- uwzględniając Deklarację ONZ o prawach osób należących do mniejszości narodowych lub etnicznych, religijnych i językowych z dnia 18 grudnia 1992 r.,
- uwzględniając deklarację ONZ o obrońcach praw człowieka, przyjętą w drodze konsensusu w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 53/144 z 9 grudnia 1998 r.,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. i dwa protokoły fakultatywne do niej przyjęte 25 maja 2000 r.,
- uwzględniając Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej (protokół z Palermo), rezolucję 55/25 z 15 listopada 2000 r. oraz Protokół o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, do konwencji, który wszedł w życie 25 grudnia 2003 r.,
- uwzględniając ONZ-owski Traktat o handlu bronią, który wszedł w życie 24 grudnia 2014 r., oraz Kodeks postępowania UE w sprawie wywozu uzbrojenia z 5 czerwca 1998 r.,

- uwzględniając deklarację pekińską ONZ z września 1995 r.,
- uwzględniając Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 przyjętą 25 września 2015 r., a w szczególności zawarte w niej cele nr 1, 4, 5, 8, 10 i 16,
- uwzględniając Globalne porozumienie na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji przyjęte 19 grudnia 2018 r. oraz Globalne porozumienie w sprawie uchodźców z 17 grudnia 2018 r.,
- uwzględniając ósmy przegląd globalnej strategii zwalczania terroryzmu przyjęty 22 czerwca 2023 r.,
- uwzględniając konwencje Rady Europy: z 4 kwietnia 1997 r. o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej w odniesieniu do zastosowań biologii i medycyny oraz protokoły dodatkowe do tej konwencji, z 16 maja 2005 r. w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi oraz z 25 października 2007 r. o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych,
- uwzględniając Konwencję Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej („konwencja stambulska”) z 11 maja 2011 r., która nie została ratyfikowana przez wszystkie państwa członkowskie,
- uwzględniając Protokoły 6 i 13 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności Rady Europy z 28 kwietnia 1983 r., dotyczące zniesienia kary śmierci,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2020/1998 z dnia 7 grudnia 2020 r. w sprawie środków ograniczających stosowanych w sytuacji poważnych pogwałceń i naruszeń praw człowieka ⁽¹⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/947 z dnia 9 czerwca 2021 r. ustanawiające Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – Globalny Wymiar Europy, zmieniające i uchylające decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE oraz uchylające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 i rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 ⁽²⁾,
- uwzględniając Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024, przyjęty przez Radę 17 listopada 2020 r., oraz jego przegląd śródkresowy przyjęty 9 czerwca 2023 r.,
- uwzględniając wspólny komunikat Komisji i Wysokiego Przedstawiciela Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa z 25 listopada 2020 r. zatytułowany „Trzeci unijny plan działania w sprawie równości płci (GAP III) – Ambitny program na rzecz równouprawnienia płci i wzmocnienia pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych” (JOIN(2020)0017),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 18 września 2020 r. zatytułowany „Unia równości – unijny plan działania przeciwko rasizmowi na lata 2020–2025” (COM(2020)0565),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie strategii UE na rzecz praw dziecka (COM(2021) 0142),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 marca 2021 r. pt. „Unia równości – strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030” (COM(2021)0101),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 12 listopada 2020 r. pt. „Unia równości – strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025” (COM(2020)0698),
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie obrońców praw człowieka, przyjęte przez Radę 14 czerwca 2004 r. i poddane przeglądowi w 2008 r., a także uwzględniając drugie wytyczne dotyczące wdrażania Wytycznych, zatwierdzone w 2020 r.,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie promowania przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego z 2005 r., zaktualizowane w roku 2009 ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 410 I z 7.12.2020, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 209 z 14.6.2021, s. 1.

⁽³⁾ Dz.U. C 303 z 15.12.2009, s. 12.

- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie kary śmierci, zaktualizowane przez Radę 12 kwietnia 2013 r.,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie propagowania i ochrony wolności religii lub przekonań, przyjęte przez Radę 24 czerwca 2013 r.,
- uwzględniając Wytyczne UE na rzecz promowania i ochrony wszystkich praw człowieka przysługujących lesbijkom, gejom, osobom biseksualnym, transpłciowym i interseksualnym (LGBTI), przyjęte przez Radę 24 czerwca 2013 r.,
- uwzględniając Wytyczne UE w sprawie praw człowieka dotyczące wolności wypowiedzi w internecie i poza nim, przyjęte przez Radę 12 maja 2014 r.,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie praw człowieka dotyczące niedyskryminacji w działaniach zewnętrznych przyjęte przez Radę 18 marca 2019 r.,
- uwzględniając wytyczne UE w sprawie praw człowieka dotyczące bezpiecznej wody pitnej i urzędzeń sanitarnych przyjęte przez Radę 17 czerwca 2019 r.,
- uwzględniając zmienione Wytyczne w sprawie polityki UE wobec państw trzecich dotyczącej tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karaniania, przyjęte przez Radę 16 września 2019 r.,
- uwzględniając zmienione Wytyczne UE w sprawie dialogu na temat praw człowieka z krajami partnerskimi / państwami trzecimi, zatwierdzone przez Radę 22 lutego 2021 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z 12 września 2012 r. zatytułowany „Korzenie demokracji i zrównoważonego rozwoju – współpraca Europy ze społeczeństwem obywatelskim w dziedzinie stosunków zewnętrznych” (COM(2012) 0492),
- uwzględniając konkluzje Rady z 10 marca 2023 r. w sprawie roli przestrzeni obywatelskiej w ochronie i propagowaniu praw podstawowych w UE,
- uwzględniając konkluzje Rady z 20 lutego 2023 r. w sprawie priorytetów UE na rok 2023 na forach ONZ zajmujących się prawami człowieka,
- uwzględniając wniosek Komisji z dnia 23 lutego 2022 r. dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937 (COM(2022)0071),
- uwzględniając wniosek Komisji z 14 września 2022 r. dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym (COM(2022) 0453),
- uwzględniając wspólny wniosek Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 3 maja 2023 r. w sprawie rozporządzenia Rady dotyczącego środków ograniczających stosowanych w sytuacji poważnych przypadków korupcji (JOIN(2023)0013),
- uwzględniając deklarację Rady Europy z Reykjavíku „United around our values” [Zjednoczeni wokół naszych wartości] z 16–17 maja 2023 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej pt. „Ochrona zagrożonych obrońców praw człowieka – wjazd, pobyt i wsparcie w UE” z 11 lipca 2023 r.,
- uwzględniając roczne sprawozdanie UE na temat praw człowieka i demokracji na świecie w 2022 r.,
- uwzględniając wspólny plan działania Parlamentu Europejskiego i rotacyjnych prezydencji Rady z 7 września 2022 r. dotyczący organizacji, koordynacji i realizacji harmonogramu negocjacji między współprawodawcami w sprawie wspólnego europejskiego systemu azylowego i nowego europejskiego paktu o migracji i azylu,
- uwzględniając Nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli, którą w 2023 r. otrzymała Jina Mahsa Amini oraz irański ruch „Kobieta, życie i wolność” z Iranu, a także uwzględniając laureatów tej nagrody,

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2019 r. w sprawie wytycznych UE i mandatu specjalnego wysłannika UE ds. propagowania wolności religii lub przekonań poza UE ⁽⁴⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 października 2020 r. w sprawie równouprawnienia płci w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa UE ⁽⁵⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 19 maja 2021 r. w sprawie ochrony praw człowieka i zewnętrznej polityki migracyjnej UE ⁽⁶⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 19 maja 2021 r. w sprawie wpływu zmiany klimatu na prawa człowieka i roli obrońców środowiska w tej kwestii ⁽⁷⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 8 lipca 2021 r. w sprawie globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (europejska ustawa Magnickiego) ⁽⁸⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 16 września 2021 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie uznania przemocy ze względu na płeć za nową dziedzinę przestępczości wśród wymienionych w art. 83 ust. 1 TFUE ⁽⁹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 16 marca 2023 r. na temat Wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka ⁽¹⁰⁾,
  - uwzględniając swoje zalecenie z 17 lutego 2022 r. dla Rady i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie korupcji i praw człowieka ⁽¹¹⁾,
  - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 stycznia 2023 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za rok 2022 ⁽¹²⁾, a także swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie sprawozdań rocznych za lata poprzednie,
  - uwzględniając swoje rezolucje dotyczące łamania praw człowieka oraz naruszania zasad demokracji i praworządności (znane jako rezolucje w trybie pilnym), przyjęte zgodnie z art. 144 Regulaminu od 2019 r., zwłaszcza rezolucje przyjęte w 2022 i 2023 r.,
  - uwzględniając swoją rezolucję z 3 maja 2022 r. w sprawie prześladowania mniejszości z powodu przekonań lub religii ⁽¹³⁾,
  - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
  - uwzględniając pismo Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0424/2023),
- A. mając na uwadze, że w 2023 roku przypada 75. rocznica uchwalenia Powszechnej deklaracji praw człowieka, 30. rocznica podpisania Wiedeńskiej deklaracji i programu działania oraz 25. rocznica przyjęcia deklaracji ONZ o obrońcach praw człowieka i statutu rzymskiego Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK);
- B. mając na uwadze, że Unia Europejska kieruje się w swoich działaniach zewnętrznymi wartościami i zasadami zapisanymi w art. 2, art. 3 ust. 5 i art. 21 ust. 2 TUE oraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, które leżą u podstaw jej powstania, rozwoju i rozszerzenia; mając na uwadze, że wartości te obejmują przede wszystkim poszanowanie godności osoby ludzkiej, podstawowe wolności, państwo prawa, uniwersalność i niepodzielność praw człowieka, zasady równości, solidarności i niedyskryminacji oraz respektowanie zasad Karty Narodów Zjednoczonych i prawa międzynarodowego;

⁽⁴⁾ Dz.U. C 411 z 27.11.2020, s. 30.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 404 z 6.10.2021, s. 202.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 70.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 111.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 99 z 1.3.2022, s. 152.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 88.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C, C/2023/409, 23.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/409/oj>.

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 342 z 6.9.2022, s. 295.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 214 z 16.6.2023, s. 77.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 33.

- C. mając na uwadze, że zgodnie z art. 21 ust. 2 TUE Unia, w ramach swoich działań zewnętrznych, musi określać i prowadzić wspólne polityki i działania na rzecz umacniania i wspierania demokracji i praw człowieka; mając na uwadze, że można to osiągnąć jedynie poprzez skuteczne umieszczenie demokracji i praw człowieka w centrum wszystkich strategii politycznych i narzędzi UE, w tym między innymi w dziedzinie handlu, rozwoju, bezpieczeństwa i obrony oraz rozszerzenia;
- D. mając na uwadze, że spójność wewnętrznej i zewnętrznej polityki UE opartej na podstawowych zasadach i wartościach Unii ma kluczowe znaczenie dla prowadzenia skutecznej i wiarygodnej polityki UE w dziedzinie wspierania praw człowieka i demokracji;
- E. mając na uwadze, że państwa demokratyczne muszą zagwarantować każdej osobie możliwość korzystania z przysługujących jej praw człowieka i podstawowych wolności; mając na uwadze, że UE pozostaje w pełni zaangażowana w obronę multilateralizmu oraz uniwersalnych wartości, zasad i norm, którymi kierują się państwa członkowskie ONZ; mając na uwadze, że UE i jej partnerzy powinni uznać obronę powszechności praw człowieka za priorytet;
- F. mając na uwadze, że międzynarodowy porządek oparty na zasadach jest coraz częściej kwestionowany przez różne podmioty, które, działając samodzielnie lub w ramach wspólnych działań, próbują osłabić organizacje wielostronne i podważyć, obejść lub udaremnić wdrażanie międzynarodowego prawa humanitarnego i prawa praw człowieka; mając na uwadze, że manipulowanie informacjami i ingerencja w nie stały się częścią arsenału wykorzystywanego przez podmioty autokratyczne do wywierania presji na wartości i normy demokratyczne, osłabiania kontroli nad nadużywaniem władzy, zwiększania częstotliwości i dotkliwości naruszeń praw człowieka oraz ograniczania przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego, niezależnych mediów i demokratycznych ruchów opozycyjnych;
- G. mając na uwadze, że wzrosła liczba autokracji, a według Uniwersytetu w Göteborgu 70 % ludności świata żyje obecnie pod rządami autorytarnymi⁽¹⁴⁾; mając na uwadze, że erozja demokracji stała się decydującą tendencją w polityce światowej i obejmuje ugruntowane demokracje, które nadal borykają się z problemami polaryzacji politycznej, dysfunkcji instytucjonalnych i zagrożeń dla swobód obywatelskich; mając na uwadze, że ów wzrost autorytaryzmu, rządów nieliberalnych i tendencji reakcyjnych, w tym również w Unii Europejskiej, zagraża globalnemu ładowi opartemu na zasadach, ochronie i propagowaniu praw człowieka i demokracji na świecie, a także wartościom i zasadom, na których opiera się Unia Europejska;
- H. mając na uwadze, że tegoroczny śródroczowy przegląd planu działania UE dotyczącego praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024 wykazał, że pomimo dotychczasowych postępów UE wraz z partnerami o zbieżnych poglądach nie może pozostać bierna, zwłaszcza w kontekście bezprecedensowych wyzwań dla praw człowieka, wolności i demokracji na całym świecie;
- I. mając na uwadze, że naruszenia praw do wolności myśli, sumienia i religii mają miejsce na całym świecie oraz prowadzą do ucisku, konfliktów i wojen, a także do naruszeń prawa międzynarodowego;
- J. mając na uwadze, że w sprawozdaniu dla Rady Praw Człowieka z 2010 r. niezależny ekspert w dziedzinie praw kulturalnych określił prawa kulturalne jako prawa związane z szerokim zakresem kwestii i wartości powiązanych z prawami człowieka, takich jak m.in. prawo do uczestnictwa w życiu kulturalnym i do edukacji, a także obecność praw kulturalnych w różnych międzynarodowych instrumentach dotyczących praw człowieka;
- K. mając na uwadze, że równouprawnienie płci jest jedną z podstawowych wartości UE; mając na uwadze, że prawa człowieka przysługujące kobietom i dziewczętom, w tym ich prawa seksualne i reprodukcyjne, wciąż są łamane na całym świecie; mając na uwadze, że obrończynie praw człowieka i organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające na rzecz równouprawnienia płci, praw kobiet oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz praw w tym zakresie nadal doświadczają kurczącej się przestrzeni dla ich pracy o krytycznym znaczeniu, a także gróźb przemocy, molestowania i zastraszania; mając na uwadze, że uwzględnianie problematyki płci i podejście międzysektorowe powinny być zatem wdrażane i włączane jako zasada horyzontalna do wszystkich działań i polityk UE;
- L. mając na uwadze, że kryzys energetyczny w połączeniu z kryzysem produkcji żywności prowadzi do wzrostu ubóstwa i podatności na zagrożenia na świecie oraz ma niekorzystny wpływ na prawa człowieka;
- M. mając na uwadze, że odpowiedzialne prowadzenie działalności przez przedsiębiorstwa z UE odgrywa kluczową rolę w zapewnianiu skutecznego wdrażania polityki UE w dziedzinie praw człowieka zarówno w UE, jak i poza nią, w tym w odniesieniu do pracy; mając na uwadze, że UE jest zaangażowana w promowanie odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej we wszystkich sektorach produkcji i na wszystkich poziomach łańcucha wartości oraz w ochronę ofiar naruszeń i nadużyć praw człowieka związanych z przedsiębiorstwami;

⁽¹⁴⁾ Uniwersytet w Göteborgu, „The world is becoming increasingly authoritarian - but there is hope” [Świat staje się coraz bardziej autorytarny, ale istnieje nadzieja.], 2 marca 2023 r. <https://www.gu.se/en/news/the-world-is-becoming-increasingly-authoritarian-but-there-is-hope>.

- N. mając na uwadze, że kryzysy środowiskowe, w tym te wynikające ze zmiany klimatu, wylesiania i działalności przedsiębiorstw wydobywczych, mogą skutkować naruszeniami praw człowieka i mają wpływ nie tylko na osoby i społeczności żyjące w bezpośrednim sąsiedztwie, lecz także na ludzkość w ogóle; mając na uwadze, że w ostatnich latach wzrosła liczba zabójstw, napaści i innych form przemocy w stosunku do osób broniących praw środowiskowych, w tym wśród ludności rdzennej; mając na uwadze, że zmiana klimatu i degradacja środowiska to dwa pilne i wzajemnie powiązane wyzwania, które podważają zarówno zrównoważony rozwój, jak i korzystanie z praw człowieka na całym świecie; mając na uwadze, że szkody wyrządzone środowisku naturalnemu i skutki zmiany klimatu pogłębiają niepewność, marginalizację i nierówności i coraz częściej zmuszają ludzi do opuszczania domów lub zamykają ich w niebezpiecznych warunkach, gdzie ich podatność na zagrożenia jest większa;
- O. mając na uwadze, że obrońcy praw człowieka oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego są kluczowymi sojusznikami w wysiłkach UE na rzecz ochrony i propagowania praw człowieka, demokracji i praworządności oraz zapobiegania konfliktom na całym świecie; mając na uwadze, że w związku z tym w podstawowym interesie UE i jej państw członkowskich leży wspieranie ich pracy oraz ochrona ich i przestrzeni, w której działają; mając na uwadze, że rządy na całym świecie w coraz większym stopniu przyjmują nowe rodzaje taktyk i środków ograniczających przeciwko obrońcom praw człowieka, aby cenzurować ich pracę, uciszać ich i nękać; mając na uwadze, że takie środki obejmują strategiczne powództwa zmierzające do stłumienia debaty publicznej, restrykcyjną politykę rządu, kampanie zniesławiające, dyskryminację i zastraszanie lub przemoc, w tym egzekucje pozasądowe, uprowadzenia, arbitralne aresztowania i zatrzymania; mając na uwadze, że ataki na obrońców praw człowieka są również w coraz większym stopniu wymierzone w ich rodziny i społeczności; mając na uwadze, że przestrzeń dla społeczeństwa obywatelskiego kurczy się, w tym z powodu przyjmowania przez państwa na całym świecie coraz bardziej rygorystycznych procedur udzielania zezwoleń dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, zakazów lub ograniczeń finansowania, jakie organizacje te mogą otrzymywać od darczyńców, a także z powodu piętnowania organizacji społeczeństwa obywatelskiego jako „zagranicznych agentów”; mając na uwadze klimat bezkarności naruszeń popełnianych przeciwko obrońcom praw człowieka, panujący w wielu krajach na świecie;
- P. mając na uwadze, że terroryzm pozostaje jednym z najpoważniejszych zagrożeń dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego oraz stanowi wyraźne naruszenie praw człowieka i podstawowych wolności;
- Q. mając na uwadze, że Nagrodę im. Sacharowa za wolność myśli w 2021 r. otrzymał Aleksiej Nawalny; mając na uwadze, że od lutego 2021 r. Nawalny był więziony w nieludzkich warunkach; mając na uwadze, że ostatnie miejsce jego zatrzymania znajdowało się w Jamalsko-Nienieckim Okręgu Autonomicznym w zachodniej Syberii, gdzie 16 lutego 2024 r. został zamordowany;

Globalne tendencje i najważniejsze wyzwania

1. potwierdza powszechność, współzależność, wzajemne powiązania i niepodzielność praw człowieka oraz przyrodzoną godność każdego człowieka; potwierdza obowiązek UE i jej państw członkowskich dotyczący promowania i ochrony demokracji, praworządności oraz powszechności i niezbywalności praw człowieka na całym świecie w sposób zdecydowany, spójny i konsekwentny; wzywa UE i jej państwa członkowskie do połączenia sił między demokracjami a odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi i regionalnymi w celu przeciwdziałania zagrożeniom i propagowania praw człowieka na całym świecie, w tym poprzez zdecydowane i publiczne stanowisko potwierdzające nasze zobowiązanie do obrony powszechności praw człowieka i praworządności;
2. ubolewa, że reżimy totalitarne i autorytarne nadużywają instytucji wielostronnych, zwłaszcza Rady Praw Człowieka ONZ, aby zneutralizować mechanizmy praw człowieka służące do pociągania państw do odpowiedzialności za naruszenia praw człowieka, a także by podważać lub zmieniać normy międzynarodowe w sposób, który odpowiada ich autorytarnemu programowi; apeluje do Rady i państw członkowskich o współpracę z demokratycznymi sojusznikami o podobnym nastawieniu w celu wsparcia reformy instytucji wielostronnych, która zwiększy ich odporność na destrukcyjne oddziaływanie autorytarnych rządów;
3. podkreśla, że UE musi być w pełni przygotowana do przeciwdziałania nasilaniu się i wrogim wpływom autorytaryzmu, neoliberalnych rządów i ekstremizmu, a także zagrożeniom dla ochrony praw człowieka oraz coraz częstszym atakom na powszechność praw człowieka, demokrację, praworządność i międzynarodowe prawo humanitarne;
4. podkreśla, że ambitne zobowiązanie i retoryka polityki zewnętrznej UE w zakresie praw człowieka muszą być spójne i modelowe w kwestii zobowiązania na rzecz powszechnych praw człowieka i demokracji; ubolewa nad pogorszeniem się sytuacji w zakresie praw człowieka i praworządności na całym świecie, w tym również w UE, co podważa jej wiarygodność, kiedy wyraża sprzeciw wobec upadku demokracji i regresu praw człowieka na świecie; wzywa UE i państwa członkowskie do dawania przykładu i ścisłego przestrzegania praw człowieka, zapewnienia sprzyjających warunków działalności społeczeństwa obywatelskiego oraz zwalczania wszelkich negatywnych tendencji w tej dziedzinie;

5. potępia nasilającą się tendencję do łamania praw człowieka oraz zasad i wartości demokratycznych na całym świecie, czego wyrazem jest pogłębianie się nierówności społecznej, gospodarczej i politycznej, odbieranie praw, zwłaszcza kobietom, stałe i systematyczne wykluczanie i dyskryminacja całych grup społecznych, egzekucje, egzekucje pozasądowe, tortury, przemoc ze względu na płeć, dyskryminacja i apartheid płciowy, arbitralne aresztowania i zatrzymania, systematyczna i strukturalna dyskryminacja i nierówność, represje wobec zmarginalizowanych i podatnych na zagrożenia osób i grup; społeczeństwa obywatelskiego, przeciwników politycznych oraz mniejszości etnicznych i religijnych, niewolnictwo i praca przymusowa, przymusowe deportacje, nadmierne stosowanie przemocy przez organy publiczne, cenzura i groźby wobec niezależnych mediów i dziennikarzy, a także groźby w sferze cyfrowej, jak m.in. nadzór internetowy i blokowanie internetu; potępia międzynarodowe represje stosowane przez reżimy autokratyczne; ubolewa nad osłabieniem ochrony instytucji demokratycznych i kurczącą się przestrzenią dla społeczeństwa obywatelskiego na całym świecie, czego konsekwencją jest bezkarność za naruszanie praw człowieka; zauważa, że liczba demokracji spada, a liczba reżimów autorytarnych rośnie;

6. potępia dostosowane do potrzeb narracje, które rozwijają autorytarne i nieliberalne reżimy, aby atakować powszechność praw człowieka i praworządność; ostrzega, że wspomniane wyżej narracje są rozpowszechniane przez te reżimy na forach międzynarodowych, takich jak Rada Praw Człowieka ONZ; wzywa UE i jej państwa członkowskie do przeciwdziałania tym wrogim narracjom, których podstawą jest często relatywizm kulturowy, aby ukryć m.in. nadużycia władzy, a także dezinformację i obcą ingerencję w sprawę UE; wzywa UE i państwa członkowskie do wykorzystania wszystkich dostępnych im narzędzi, w tym potencjału międzynarodowych stosunków kulturalnych UE;

7. jest zaniepokojony faktem, że międzynarodowe konferencje i wydarzenia o wysokim stopniu medialności są organizowane w krajach autorytarnych i nieliberalnych, w których obrońcy praw człowieka są prześladowani lub nękanici, oraz że kraje te wykorzystują takie wydarzenia jako okna reklamowe i zniekształcają swój wizerunek na arenie międzynarodowej w odniesieniu do panującej w nich sytuacji w zakresie praw człowieka;

8. zwraca uwagę na obszerniejszy zestaw narzędzi wykorzystywanych przez reżimy autorytarne, totalitarne i nieliberalne do tworzenia ram służących erozji praw człowieka za pomocą przepisów ustawodawczych i nieustawodawczych, które są wykorzystywane m.in. do fałszowania wyborów, uciszania społeczeństwa obywatelskiego, marginalizowanych i wrażliwych jednostek i grup, mniejszości, przeciwników politycznych, niezależnych mediów i głosów krytycznych oraz zagrażania im, a także do kontrolowania sądownictwa oraz do prześladowania obrońców praw człowieka, dziennikarzy, prawników, artystów i działaczy, którzy krytykują poczynania takich reżimów;

9. potępia coraz większe lekceważenie międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka przez reżimy autorytarne i nieliberalne, zwłaszcza te, które podtrzymują i rozszerzają istniejące konflikty wewnętrzne i międzynarodowe oraz powodują nowe konflikty, co ma katastrofalne konsekwencje dla praw człowieka; zauważa, że reżimy te próbują podważyć zasadność międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka, aby uniknąć jego stosowania, do czego są zobowiązane;

10. wzywa do oceny skuteczności strategii polegającej na prowadzeniu cichej dyplomacji oraz apeluje do UE, by z jeszcze większą determinacją broniła praw człowieka;

11. zdecydowanie potępia okrucieństwa, zbrodnie wojenne i poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym przemoc seksualną, przemoc ze względu na płeć, deportację dzieci oraz tortury i zabójstwa cywilów i jeńców wojennych popełnione przez rosyjskie siły zbrojne i ich popleczników w nielegalnej, nieuzasadnionej i niczym niesprokowanej wojnie napastniczej Rosji przeciwko Ukrainie, a także jest głęboko zaniepokojony tymi aktami; przypomina, że wspieranie Ukrainy w jej wojnie z Rosją ma kluczowe znaczenie dla ochrony międzynarodowego porządku opartego na zasadach; wzywa do podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu dopilnowania, by osoby, które popełniły zbrodnie wojenne i naruszenia praw człowieka w Ukrainie, zostały zidentyfikowane i pociągnięte do odpowiedzialności; wzywa UE i jej państwa członkowskie do dalszego udzielania w tym względzie pełnego wsparcia odnośnym podmiotom, środkom i mechanizmom, w tym ukraińskim prokuratorom, śledczym i wymiarowi sprawiedliwości, Międzynarodowemu Trybunałowi Karnemu, komisji śledczej Rady Praw Człowieka ONZ oraz krajowym organom dochodzeniowym zgodnie z zasadą jurysdykcji uniwersalnej; podkreśla znaczenie szybkiego gromadzenia i zabezpieczania dowodów zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości oraz z zadowoleniem przyjmuje wysiłki społeczeństwa obywatelskiego w tym zakresie;

12. jest wstrząśnięty i zbulwersowany zabójstwem laureata Nagrody im. Sacharowa w 2021 r. Aleksieja Nawalnego, który poświęcił swoje życie, by bronić demokracji i sprzeciwić się uciskowi i korupcji w Rosji;

13. wzywa do natychmiastowego zawieszenia broni w Strefie Gazy;

14. z satysfakcją zauważa, że w kontekście poważnych wyzwań w zakresie praw człowieka na całym świecie istnieją również miejsca, w których prawa człowieka są przestrzegane, co świadczy o pewnym postępie; zdecydowanie wspiera działania m.in. ONZ, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE oraz Rady Europy, a także obrońców praw człowieka i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w przekładaniu międzynarodowych zobowiązań na konkretne działania na rzecz realizacji praw człowieka; podkreśla potrzebę bardziej strategicznej komunikacji na temat praw człowieka i demokracji, podkreślającej zaangażowanie UE poprzez rozpowszechnianie informacji na temat pozytywnych zmian, strategii politycznych i najlepszych praktyk, oraz wzywa delegatury UE i misje dyplomatyczne państw członkowskich UE do działania w tym kierunku również w państwach trzecich; popiera kampanię ESDZ z okazji 75. rocznicy Powszechnej deklaracji praw człowieka w 2023 r., wspierającą inicjatywę ONZ „Prawa człowieka 75” oraz inicjatywę „Dobre przykłady realizacji praw człowieka”⁽¹⁵⁾ jako sposoby na promowanie pozytywnych historii dotyczących praw człowieka;

15. podkreśla fakt, że UNRWA odgrywa niezastąpioną rolę w dostarczaniu krytycznej pomocy w celu zapewnienia codziennego przetrwania 2,2 miliona cywilów w Strefie Gazy, którzy stoją w obliczu niewyobrażalnego zagrożenia dla ich życia i najbardziej podstawowych praw; odrzuca zawieszenie finansowania UNRWA przez 18 państw i przypomina, że jeżeli decyzja ta nie zostanie cofnięta, UNRWA zabraknie funduszy w nadchodzących miesiącach; w związku z tym wzywa UE i jej państwa członkowskie do udzielenia UNRWA wsparcia w postaci odpowiednich funduszy na kontynuację i poprawę ratującej życie działalności humanitarnej;

Reagowanie na uniwersalne wyzwania związane z prawami człowieka i demokracją

Przestrzeganie międzynarodowych praw człowieka i prawa humanitarne

16. podkreśla związek między łamaniem praw człowieka a powszechną bezkarnością i brakiem odpowiedzialności w regionach i krajach dotkniętych konfliktami; podkreśla potrzebę przestrzegania międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka i prawa humanitarne ze szczególnym uwzględnieniem konwencji genewskich; stanowczo potępia łamanie międzynarodowego prawa humanitarne i naruszanie praw człowieka przez siły rządowe i grupy zbrojne na całym świecie, co w niektórych przypadkach doprowadziło do zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości; wzywa do skutecznego zagwarantowania szybkiego i niezakłóconego przepływu pomocy humanitarnej podczas konfliktów zbrojnych i klęsk żywiołowych oraz do systematycznego tworzenia korytarzy humanitarnych w razie potrzeby w sytuacjach konfliktów zbrojnych i wojny; potępia podejmowane przez rządy autorytarne próby ingerowania w działalność organizacji niosących pomoc humanitarną i ograniczania tej działalności; przypomina w tym kontekście o znaczeniu koordynacji między podmiotami cywilnymi a wojskowymi; potępia katastrofalne konsekwencje humanitarne i naruszenia praw człowieka spowodowane współczesną wojną i konfliktami na całym świecie, w tym m.in. bombardowanie celów cywilnych, gwałty i tortury, przymusowe wysiedlenia i bezprawne deportacje; zwraca uwagę na wpływ konfliktów zbrojnych na płęć, w tym stosowanie przemocy seksualnej wobec kobiet i dziewcząt jako taktyki wojennej, wpływ na dzieci i mniejszości, a także konsekwencje dla środowiska;

17. wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby zwiększyły wysiłki na rzecz przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarne i zapewnienia pomocy ofiarom w dostępie do międzynarodowego wymiaru sprawiedliwości oraz uzyskaniu zadośćuczynienia; podkreśla, że ataki wymierzone w ludność cywilną i obiekty niezbędne do przetrwania ludności cywilnej są zabronione na mocy międzynarodowego prawa humanitarne; wzywa UE i jej partnerów międzynarodowych do pełnego wykorzystania wszystkich odpowiednich instrumentów do walki z międzynarodowymi zbrodniami, w tym do stosowania zasady jurysdykcji uniwersalnej oraz specjalnych trybunałów na szczeblu krajowym i międzynarodowym, również w odniesieniu do zbrodni agresji, a także do ustanowienia elastycznych mechanizmów współpracy i finansowania w celu szybkiego gromadzenia i analizowania dowodów przestępstw; wzywa Komisję do dopilnowania, aby instrumenty te były stosowane w sposób skoordynowany i komplementarny z innymi odpowiednimi instrumentami UE i państw członkowskich;

18. wyraża poważne zaniepokojenie utrzymującymi się od dawna okupacjami i aneksjami terytoriów; apeluje, aby zwrócono szczególną uwagę na sytuację w zakresie praw człowieka na nielegalnie okupowanych terytoriach, w tym w przypadkach przedłużającej się okupacji, i w licznych zamrożonych konfliktach, a także wprowadzono skuteczne środki w celu zapobieżenia poważnym naruszeniom praw człowieka, obejmującym łamanie prawa do życia, ograniczanie swobody przemieszczania się i dyskryminację;

⁽¹⁵⁾ <https://goodhumanrightstories.net/>.

19. ponawia swój apel do państw członkowskich o pomoc w eliminowaniu konfliktów zbrojnych i poważnych naruszeń praw człowieka lub międzynarodowego prawa humanitarnego poprzez ścisłe przestrzeganie postanowień art. 7 traktatu ONZ o handlu bronią w sprawie eksportu i oceny eksportu, wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB w sprawie wywozu uzbrojenia⁽¹⁶⁾ oraz rozporządzenia UE w sprawie produktów podwójnego zastosowania⁽¹⁷⁾; apeluje do UE o ocenę stosowania wrogiego oprogramowania szpiegującego do czasu wdrożenia solidnych przepisów gwarantujących korzystanie z niego zgodnie z międzynarodowymi standardami praw człowieka; wyraża ciągłe zaniepokojenie wykorzystywaniem uzbrojonych dronów poza międzynarodowymi ramami prawnymi i wzywa do przeprowadzania ocen wpływu na prawa człowieka w odniesieniu do projektów rozwoju uzbrojonych dronów; apeluje do UE o podjęcie inicjatywy na rzecz utworzenia prawnie wiążącego instrumentu, który zakazywałby śmiertelnych autonomicznych systemów uzbrojenia bez istotnej kontroli ze strony człowieka;

20. podkreśla, jak ważne jest zagwarantowanie spójnej polityki UE w odniesieniu do okupacji lub aneksji terytorium, która to polityka powinna się opierać na międzynarodowym prawie humanitarnym, aby zapobiegać poważnym naruszeniom praw człowieka na danym obszarze; podkreśla odpowiedzialność korporacji mających siedziby w UE za stosowanie jak najbardziej rygorystycznej polityki należytej staranności w odniesieniu do wszelkiej działalności gospodarczej i finansowej prowadzonej na tych terytoriach lub z nimi związanej oraz za zapewnienie ścisłego przestrzegania prawa międzynarodowego oraz unijnej polityki sankcji, jeżeli ma ona zastosowanie w takich sytuacjach; w tym kontekście wzywa Komisję do wyjaśnienia obowiązujących zasad dotyczących handlu UE z takimi terytoriami;

Prawo do życia – postępy na drodze ku powszechnemu zniesieniu kary śmierci

21. ponownie wyraża swój zasadniczy sprzeciw wobec kary śmierci, która jest okrutną, nieludzką i poniżającą karą i jest nieodwracalna; ubolewa, że pomimo tendencji w niektórych państwach spoza UE do podejmowania działań na rzecz zniesienia kary śmierci, nadal istnieją poważne wyzwania w tym zakresie; ubolewa, że w innych państwach spoza UE stosuje się ją coraz częściej, a liczba wykonanych wyroków śmierci osiągnęła najwyższy poziom w ciągu ostatnich pięciu lat; ponawia apel do wszystkich krajów o całkowite zniesienie kary śmierci lub ustanowienie natychmiastowego moratorium jako pierwszego kroku do jej zniesienia; zachęca UE i państwa członkowskie do wykorzystania wszelkich dostępnych im narzędzi, w tym umów handlowych i układów o stowarzyszeniu z państwami trzecimi, aby dążyć do wprowadzenia moratorium na wykonywanie kary śmierci z myślą o jej zniesieniu;

22. podkreśla, że UE musi nieustannie dążyć do powszechnego zniesienia kary śmierci jako głównego celu swojej polityki zagranicznej w dziedzinie praw człowieka; apeluje do UE i jej państw członkowskich, by broniły zniesienia kary śmierci na odpowiednich forach międzynarodowych i zabiegały o jak najszerze poparcie tego stanowiska; zachęca organy ONZ do dalszych wysiłków na rzecz powszechnego zniesienia kary śmierci, zgodnie z rezolucjami Zgromadzenia Ogólnego ONZ; wzywa ponadto państwa, których to dotyczy, do ograniczenia w pierwszej kolejności wykazu przestępstw lub zbrodni podlegających karze śmierci; wzywa do zapewnienia przejrzystości w odniesieniu do wyroków śmierci i egzekucji w krajach, które nie ujawniają tych danych statystycznych; wspiera proces przyjęcia przez Unię Afrykańską projektu Protokołu do Afrykańskiej karty praw człowieka i ludów w sprawie zniesienia kary śmierci w Afryce; zachęca inne państwa trzecie i organizacje regionalne do rozpoczęcia podobnych procesów, w tym przez znaczące włączenie organizacji społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla znaczenie wspierania lokalnych i regionalnych wysiłków abolicjonistycznych;

Prawo do wolności wypowiedzi, wolność mediów, wolność akademicka i prawo do informacji

23. jest głęboko zaniepokojony coraz większymi utrudnieniami w zakresie wolności wypowiedzi, w tym ekspresji artystycznej, i wolności mediów na całym świecie, w szczególności w odniesieniu do dziennikarzy; potępia cenzurę dziennikarzy, obrońców praw człowieka i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, publicznych organizacji strażniczych, sygnalistów i artystów poprzez stosowanie tzw. przepisów dotyczących zagranicznych agentów, a także innych środków ustawodawczych i nieustawodawczych przyjmowanych przez reżimy autorytarne, totalitarne i neoliberalne, takich jak zwiększanie obciążeń administracyjnych, kary pieniężne, groźby oraz zniesławiający i demonizujący język; przypomina o swoim głębokim zaniepokojeniu wykorzystywaniem strategicznych powództw zmierzających do stłumienia debaty publicznej w celu uciszenia głosów sprzeciwu i wzywa zarówno państwa członkowskie, jak i państwa spoza UE, aby zaprzestały takich praktyk; zauważa, że niektóre z tych praktyk mogą mieć miejsce na całym świecie, również w krajach o od dawna ugruntowanej demokracji; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz wzmocnienia ochrony dziennikarzy i aktywistów, również w UE, przed bezpodstawnymi i obraźliwymi procesami sądowymi mającymi na celu ich uciszenie;

⁽¹⁶⁾ Wspólne stanowisko Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określające wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego (Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 99).

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/821 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające unijny system kontroli wywozu, pośrednictwa, pomocy technicznej, tranzytu i transferu produktów podwójnego zastosowania (Dz.U. L 206 z 11.6.2021, s. 1).

24. dostrzega kluczowe znaczenie wspierania dziennikarzy, którzy doświadczają prześladowań i zagrożeń dla swojego bezpieczeństwa, i wzywa do ustanowienia programów ochrony dziennikarzy, które ułatwiają relokację i przesiedlenie osób znajdujących się w bezpośrednim niebezpieczeństwie; wyraża ubolewanie z powodu praktyki ukierunkowanego nadzoru nad dziennikarzami i stosowania oprogramowania szpiegowskiego, a także innych zagrożeń cyfrowych, oraz potępia naruszenia ich prawa do prywatności, wolności wypowiedzi, wolności myśli, wolności informacji i wolności zrzeszania się, których to naruszeń dopuszczają się podmioty państwowe i niepaństwowe; potwierdza, że dostęp do wiarygodnych i rzetelnych informacji, zarówno online, jak i offline, jest podstawowym prawem w demokratycznym społeczeństwie;

25. wzywa państwa spoza UE do przyjęcia pilnych środków w celu zapobieżenia niepotrzebnemu lub nadmiernemu użyciu siły, nękania lub arbitralnym zatrzymaniom podczas protestów, a także do uchylenia lub zmiany wszelkich przepisów i aktów administracyjnych, które naruszają prawo do wolności wypowiedzi i zgromadzeń;

26. wzywa UE i jej państwa członkowskie do wzmocnienia wysiłków dyplomatycznych poprzez dwustronne i wielostronne zaangażowanie w przypadku cenzury, gróźb lub ataków na wolność akademicką, w szczególności więzienia naukowców na całym świecie, przez podmioty państwowe i niepaństwowe, co ma istotne konsekwencje dla prawa do edukacji, korzystania z korzyści płynących z postępu naukowego oraz wolności opinii i wypowiedzi; apeluje do ESDZ i Komisji o ponowne rozpatrzenie mechanizmów wsparcia i ochrony, aby podnieść zdolność do identyfikacji i udzielania pomocy, w tym nadzwyczajnej ochrony i wsparcia, w takich przypadkach; z zadowoleniem przyjmuje włączenie zagrożonych pracowników akademickich do unijnego mechanizmu na rzecz obrońców praw człowieka;

27. wzywa Komisję do zapewniania nieustannego wsparcia na wysokim szczeblu Globalnemu Kampusowi na rzecz Praw Człowieka i Demokracji, gwarantującemu bezpieczną przestrzeń studentom i naukowcom, którzy musieli uciekać ze swoich krajów za obronę demokracji i praw człowieka, oraz będącemu sztandarowym projektem UE wspierającym edukację w dziedzinie praw człowieka na całym świecie; popiera wspólne oświadczenie w sprawie wolności akademickiej wydane na 52. sesji Rady Praw Człowieka i poparte przez wszystkie państwa członkowskie; wzywa państwa członkowskie i delegatury UE do odgrywania kluczowej roli w monitorowaniu i zgłaszaniu naruszeń wolności akademickiej w państwach spoza UE; popiera opracowanie projektu zasad wdrażania prawa do wolności akademickiej i wzywa UE do działania na rzecz przyjęcia wytycznych dotyczących wolności akademickiej w ramach systemu ONZ;

Prawo do wolności myśli, sumienia, religii i przekonań

28. ponownie wyraża zaniepokojenie naruszeniami prawa do wolności myśli, sumienia, religii i przekonań oraz związanymi z nimi przestępstwami z nienawiści; podkreśla, że takie naruszenia mają miejsce bez względu na granice geograficzne i kulturowe; ubolewa nad instrumentalizacją tożsamości religijnej lub światopoglądowej do celów politycznych, w tym nad wykluczeniem mniejszości religijnych i wyznaniowych oraz wspólnot religijnych w niektórych państwach; potępia eskalację przymusu, dyskryminacji, nękania i przemocy wobec osób inaczej myślących, członków mniejszości sumienia i mniejszości religijnych lub wyznaniowych, ich własności i miejsc kultu; potępia stosowanie zarzutów bluźnierstwa, apostazji i innych zarzutów dotyczących religii, w tym możliwość kary śmierci dla skazanych, w odniesieniu do mniejszości religijnych i działalności w dziedzinie praw człowieka prowadzonej zgodnie z prawem, w tym w internecie i mediach społecznościowych, a w szerszej perspektywie w celu ograniczenia obszaru działania społeczeństwa obywatelskiego; z całą mocą potępia prześladowanie chrześcijan na całym świecie;

29. w pełni popiera prawo do wolności myśli, sumienia i religii, wyznania lub niewyznawania żadnej religii, a także prawo do manifestowania i zmiany lub opuszczenia swojej religii lub wyznania bez narażenia na przemoc i dyskryminację; potępia ataki na poszczególne osoby oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego za pokojowe kwestionowanie lub satyryczne komentowanie przekonań religijnych; wzywa UE i jej państwa członkowskie do wzmocnienia wysiłków na rzecz ochrony tych praw, do poruszania tych kwestii na forach ONZ zajmujących się prawami człowieka oraz do współpracy z odpowiednimi mechanizmami i komitetami ONZ, w tym do współpracy z państwami spoza UE, w celu ich obrony i zapobiegania wszelkim naruszeniom; wzywa również do wzmocnienia wysiłków i współpracy na szczeblu wielostronnym oraz przy wsparciu MTK w celu zebrania dowodów przestępstw z nienawiści, postawienia sprawców przed wymiarem sprawiedliwości i zadośćuczynienia ofiarom;

30. uznaje wartość dialogu międzywyznaniowego i międzyreligijnego, który prowadzi do pokojowego współistnienia i wzajemnego zrozumienia między różnymi grupami religijnymi, wyznaniowymi i etnicznymi, a także zachęca UE i jej państwa członkowskie do promowania ich; zauważa szybki rozwój ateizmu oraz wzrost liczby osób niewierzących na całym świecie, których nie należy pomijać w polityce ramowej UE dotyczącej wolności myśli, sumienia, religii lub przekonań;

31. zaleca, aby specjalny wysłannik UE ds. propagowania i ochrony wolności religii lub przekonań poza UE ściśle i w sposób komplementarny współpracował ze specjalnym przedstawicielem UE ds. praw człowieka, przedstawicielami UE ds. poszczególnych regionów i grupą roboczą Rady ds. praw człowieka, a także uważa w związku z tym, że stanowisko specjalnego wysłannika należy włączyć do Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w podobny sposób jak ma to miejsce w przypadku pozostałych specjalnych wysłanników i specjalnych przedstawicieli UE; wyraża ubolewanie, że mandat specjalnego wysłannika został przedłużony przez Komisję bez uprzedniej oceny skuteczności i wartości dodanej tego stanowiska, o co wielokrotnie wnioskował Parlament; wzywa do przeprowadzenia tej oceny i do przeznaczenia na tej podstawie odpowiednich zasobów finansowych i ludzkich, aby umożliwić im skuteczne wykonywanie mandatu; przypomina, że w tym roku minęło 10 lat od wydania wytycznych UE w sprawie propagowania i ochrony wolności religii lub przekonań; ubolewa nad faktem, że chociaż wytyczne przewidują własną ocenę przeprowadzaną co trzy lata przez Radę, do tej pory żadna ocena nie została upubliczniona; wzywa Radę do przeprowadzenia tej oceny i do podzielenia się jej wynikami z Parlamentem; w pełni popiera praktykę UE polegającą na przewodniczeniu powiązanim rezolucjom tematycznym w Radzie Praw Człowieka ONZ i Zgromadzeniu Ogólnym ONZ; wzywa ESDZ i w stosownych przypadkach delegatury UE, aby podnosiły ogólne kwestie i konkretne przypadki dotyczące prześladowań lub dyskryminacji mniejszości wyznaniowych lub religijnych podczas dialogów dotyczących praw człowieka z krajami partnerskimi i na forach ONZ zajmujących się prawami człowieka, stosując podejście zorientowane na wyniki i uwzględniając perspektywę płci;

Prawo do równości i niedyskryminacji

32. ponownie potępia wszelkie formy rasizmu, nietolerancji, ksenofobii i dyskryminacji ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, klasę społeczną, niepełnosprawność, kastę, religię, przekonania, wiek, płeć, orientację seksualną lub tożsamość płciową; podkreśla znaczenie przyjęcia podejścia interseksjonalnego przy rozważaniu kwestii dyskryminacji; podkreśla, że m.in. rasizm, dyskryminacja, ksenofobia, antysemityzm i islamofobia, a także prześladowania religijne i związana z nimi nietolerancja nadal stanowią poważny problem na całym świecie oraz że kwestie te zostały jeszcze bardziej spotęgowane przez pandemię COVID-19;

33. potępia rosnące międzynarodowe zagrożenie mową nienawiści, w tym również w internecie; zauważa, że kobiety są bardziej narażone na ataki w internecie, co ma negatywny wpływ na udział kobiet w życiu politycznym i równouprawnienie płci w procesie decyzyjnym; wzywa do przyjęcia skutecznych środków reagowania na dyskryminujące zachowania, położenia kresu bezkarności oraz do opracowania, we współpracy z państwami członkowskimi i przy udziale Parlamentu, specjalnych strategii lokalnych, aby pomóc w zwalczaniu dyskryminacji w krajach spoza UE, w porozumieniu z lokalnymi przedstawicielami i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego; ponownie podkreśla kluczową rolę edukacji i dialogu w promowaniu tolerancji, zrozumienia i różnorodności;

34. z wielkim zaniepokojeniem odnotowuje skalę i konsekwencje hierarchii kastowej, dyskryminacji i naruszeń praw człowieka, w tym odmowy dostępu do systemu prawnego lub zatrudnienia, ciągłej segregacji, ubóstwa i stygmatyzacji oraz związanych z kastami barier w korzystaniu z podstawowych praw człowieka i rozwoju społecznego; ponawia swój apel o opracowanie polityki UE dotyczącej dyskryminacji ze względu na przynależność kastową oraz konkretnych strategii lokalnych, aby pomóc w zwalczaniu dyskryminacji ze względu na przynależność kastową w krajach najbardziej dotkniętych tym zjawiskiem; zaleca, aby Parlament Europejski zajął się dyskryminacją ze względu na przynależność kastową we wszystkich odnośnych komisjach i delegaturach, wyznaczył punkt kontaktowy ds. dyskryminacji ze względu na przynależność kastową oraz aby podczas wizyt w krajach spoza UE, których dotyczy ta kwestia, konsultował się z odpowiednimi organizacjami i podnosił kwestię dyskryminacji ze względu na przynależność kastową w kontaktach z władzami lokalnymi i innymi odpowiednikami oraz zorganizował roczne wysłuchanie w celu przeprowadzenia przeglądu działań i postępów UE z okazji Międzynarodowego Dnia Walki z Dyskryminacją Rasową;

Prawo do wolności od tortur i niehumanitarnego lub poniżającego traktowania

35. potępia wszelkie działania lub próby systematyzowania tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, wymuszonych zaginięć, arbitralnych zatrzymań i egzekucji pozasądowych bez względu na okoliczności, w tym w ramach egzekwowania prawa, podżegania do nich, zezwalania bądź udzielania zgody czy przyzwolenia na nie; wzywa wszystkie państwa, aby przyjęły i wdrożyły skuteczne środki z podejściem ukierunkowanym na ofiary w celu zapobiegania torturom i innemu okrutnemu, niehumanitarnemu lub poniżającemu traktowaniu albo karaniu, przy jednoczesnym zapewnieniu rozliczalności sprawców; ubolewa, że stosowanie tych metod jest nadal powszechne w wielu krajach; z ogromnym zaniepokojeniem odnotowuje coraz częstsze stosowanie tortur na całym świecie i powszechną bezkarność osób, które się ich dopuszczają; wzywa wszystkie kraje do systematycznego przeglądu swoich odpowiednich zasad i protokołów postępowania w zakresie ścigania przestępstw zgodnie z międzynarodowymi standardami praw człowieka;

36. wyraża ubolewanie z powodu istnienia więźniów sumienia na całym świecie oraz wzywa ESDZ i państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków na rzecz ich bezwarunkowego uwolnienia; wzywa ESDZ i Komisję, aby wspierały tworzenie i funkcjonowanie krajowych mechanizmów prewencji w państwach spoza UE, a także organizacje społeczeństwa obywatelskiego działające w tym obszarze; wzywa UE, aby zaangażowała się w dialog z państwami trzecimi w celu uczynienia z poprawy warunków w więzieniach ważnej kwestii polityki publicznej, w szczególności przez rozwiązanie problemu przeludnienia więzień dzięki zastosowaniu alternatyw dla zatrzymania; uznaje ważną rolę organizacji społeczeństwa obywatelskiego i obrońców praw człowieka w walce z torturami i innymi formami złego traktowania oraz wzywa UE do wspierania ich w monitorowaniu miejsc pozbawienia wolności zgodnie ze zmienionymi wytycznymi UE w sprawie tortur;

37. przypomina, że od 500 do 700 palestyńskich dzieci w wieku 12 lat jest przetrzymywanych i ściganych w ramach izraelskiego systemu sądów wojskowych; zauważa, że niektórym nie postawiono zarzutów, podczas gdy innym stawia się zarzuty takie jak rzucanie kamieniami; zdecydowanie potępia tego rodzaju nielegalne i niemoralne stosowanie kary więzienia przez Państwo Izrael i wzywa do uwolnienia wszystkich palestyńskich dzieci z izraelskich więzień;

38. wzywa UE, aby zachęcała państwa trzecie do dostosowania krajowych przepisów dotyczących gwarancji sądowych do ich zobowiązań międzynarodowych (np. kryminalizacja tortur zgodnie z Konwencją w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania); potępia wszelkie formy handlu ludźmi i pracy przymusowej, w tym sponsorowane przez państwa, oraz wszelkie formy współczesnego niewolnictwa; wzywa UE i jej państwa członkowskie do przejęcia wiodącej roli w zwalczaniu tych zjawisk oraz do uwzględnienia, w stosownych przypadkach, konkretnego odniesienia w tym zakresie do umów UE z państwami trzecimi;

Prawo do udziału społeczeństwa

39. zauważa, że prawo do aktywnego i biernego udziału w wolnych, przejrzystych i uczciwych wyborach nie jest respektowane w reżimach autorytarnych, totalitarnych i neoliberalnych, ale również w wielu krajach demokratycznych występuje coraz więcej przeszkód w pełnym korzystaniu z tych praw; podkreśla, że reżimy te przeprowadzają fałszywe wybory w celu utrwalenia swojej władzy, ponieważ brak jest prawdziwego sporu politycznego, legitymacji i pluralizmu; wzywa do wzmożenia wysiłków na rzecz zagwarantowania udziału mniejszości w życiu publicznym, a także zwiększenia reprezentacji kobiet i ludzi młodych w procesach wyborczych; podkreśla rolę unijnych misji obserwacji wyborów w niezależnej i bezstronnej ocenie procesów wyborczych, które monitorują; apeluje o działania następcze w związku z przyjmowaniem i wdrażaniem zaleceń unijnych misji obserwacji wyborów w państwach trzecich oraz o ich uwzględnianie jako kluczowego elementu ogólnych ram stosunków między UE a danym państwem trzecim; zauważa, że coraz częściej dochodzi do sytuacji, w której kraje odmawiają zaproszenia UE do obserwacji wyborów, i wzywa ESDZ do reagowania na takie sytuacje;

Prawa kulturalne

40. potwierdza uniwersalny charakter praw kulturalnych jako formy praw człowieka, która pozwala zarówno jednostkom, jak i grupom ludzi rozwijać i wyrażać swoje człowieczeństwo i tożsamość; popiera mandat specjalnego sprawozdawcy ONZ w dziedzinie praw kulturalnych, przewidujący zwiększenie widoczności praw kulturalnych w systemie praw człowieka i wspieranie lepszego zrozumienia powagi ich naruszeń oraz możliwości ich realizacji dla wszystkich, a także wzywa do przedłużenia mandatu specjalnego sprawozdawcy po 2024 r.; zdecydowanie potępia niszczenie dziedzictwa historycznego, artystycznego i kulturowego w konfliktach, a także systematyczne i politycznie bądź ideologicznie nakierowane niszczenie dziedzictwa historycznego, artystycznego i kulturowego oraz tępienie tożsamości i kultur suwerennych państw, narodów lub mniejszości; potępia bezprawne usuwanie dóbr kultury i handel nimi; wzywa do zwrotu dzieł kultury i artefaktów do ich miejsc pochodzenia; przypomina, że niszczenie dziedzictwa kulturowego może stanowić zbrodnię wojenną i pogwałcenie praw człowieka, i w związku z tym przypomina o obowiązkach ochrony, które wzięła na siebie społeczność międzynarodowa, w tym w odniesieniu do ochrony dziedzictwa kulturowego podczas konfliktów zbrojnych i w ich następstwie;

Prawa kobiet, w tym prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne oraz równość płci

41. podkreśla, że prawa kobiet i równouprawnienie płci są nieodzownymi i niepodzielnymi prawami człowieka, a także podstawą praworządności i odpornej demokracji; ubolewa nad faktem, że miliony kobiet i dziewcząt, zwłaszcza tych najsłabszych, nadal doświadczają dyskryminacji i przemocy, zwłaszcza w kontekście konfliktów, sytuacji pokonfliktowych i przymusowych wysiedleń, w szczególności kobiety i dziewczęta niepełnosprawne, które doświadczają podwójnej dyskryminacji, oraz że pozbawia się ich godności, autonomii, w tym cielesnej, a nawet życia; potępia postępujący i nasilający się regres w obszarze równouprawnienia płci i praw kobiet, w tym wszelkie próby wycofania istniejących uprawnień i ochrony, zwłaszcza w zakresie praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, a także ustawodawstwo, politykę i praktyki, które nadal odmawiają tych praw lub ograniczają je w wielu krajach, co może być równoznaczne z apartheidem płciowym; potępia wszelkie formy przemocy ze względu na płeć oraz wykorzystywanie, a także wyraża zaniepokojenie przymusowymi małżeństwami, nadużyciami w imię honoru, przemocą oraz zabójstwami kobiet i dziewcząt; wzywa UE, jej państwa członkowskie i partnerów o podobnych poglądach do wzmożenia wysiłków na rzecz zapewnienia pełnego korzystania z przysługujących im praw człowieka i ochrony tych praw; z zadowoleniem przyjmuje przystąpienie UE do konwencji stambulskiej i wzywa państwa członkowskie UE, które jeszcze tego nie uczyniły, aby jak najszybciej ratyfikowały i wdrożyły tę konwencję; popiera rolę ambasadora UE ds. płci i różnorodności oraz zaangażowanie specjalnego przedstawiciela UE ds. praw człowieka w tym zakresie; wzywa do opracowania unijnej karty praw kobiet;

42. dostrzega, że promowanie i ochrona praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia równouprawnienia płci, oraz potwierdza prawo dostępu do kompleksowych usług w zakresie praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, w tym do nowoczesnych metod antykoncepcji, bezpiecznej i legalnej aborcji, opieki zdrowotnej nad matkami, opieki prenatalnej i poporodowej oraz wspomaganej prokreacji, a także dostępu do edukacji i informacji w zakresie praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego, w tym do kompleksowej edukacji seksualnej, bez jakiegokolwiek dyskryminacji, przymusu czy przemocy; wzywa UE, ESDZ i państwa członkowskie, aby podjęły zdecydowane działania na rzecz priorytetowego traktowania i propagowania praw i zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, w tym dostępu do aborcji, w stosunkach wielostronnych i dwustronnych zgodnie z prawem międzynarodowym praw człowieka i standardami w tym zakresie oraz wytycznymi WHO;

43. dostrzega podatność na różnorakie zagrożenia w przypadku kobiet należących do mniejszości, np. etnicznych, religijnych lub światopoglądowych, zwłaszcza w miejscach, w których obecne są zradykalizowane grupy i stosujące przemoc bojówki; stanowczo potępia wszelkie akty przemocy we wszystkich jej formach, w tym przemoc seksualną, uprowadzenia, przymusowe wysiedlenia, handel kobietami lub zabójstwa kobiet popełniane na tle etnicznym, religijnym lub wyznaniowym bądź motywowane programami radykalnymi i ekstremistycznymi; zdecydowanie potępia dyskryminację i łamanie praw człowieka wobec kobiet o tożsamości interseksyjnej, w tym kobiet należących do mniejszości etnicznych; ponownie wzywa państwa członkowskie, aby przyjęły i wdrożyły strategie, polityki i programy na rzecz propagowania praw i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego zmarginalizowanych grup kobiet oraz do usunięcia barier systemowych, finansowych, prawnych, praktycznych i społecznych, z którymi się one borykają, a także by zagwarantowały, że prawa i zdrowie reprodukcyjne i seksualne tych grup w tym zakresie będą wszędzie chronione i przestrzegane;

44. ponownie potępia komercyjną praktykę macierzyństwa zastępczego – globalne zjawisko, które naraża kobiety na całym świecie na wykorzystywanie i handel ludźmi, szczególnie kobiety w trudnej sytuacji finansowej i społecznej; podkreśla poważny wpływ tej praktyki na kobiety, prawa kobiet i zdrowie kobiet oraz zwraca uwagę na jej skutki transgraniczne;

45. wzywa UE, aby przy wdrażaniu trzeciego planu działania w sprawie równości płci, przy opracowywaniu lokalnej strategii UE przeciwko dyskryminacji ze względu na płeć oraz w odpowiednich pracach sektorowych zajęła się interseksyjnością poprzez opracowanie polityki zwalczania wielorakich form dyskryminacji, z jakimi borykają się miliony kobiet i dziewcząt będących ofiarami naruszeń praw człowieka, w tym niegodziwego traktowania w celach seksualnych i przemocy seksualnej, przymusowych przesiedleń, pracy przymusowej lub niewolniczej, prostytucji i handlu ludźmi, a także uwzględniającej równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt we wszystkich aspektach stosunków zewnętrznych i współpracy na rzecz rozwoju, tj. poprzez przyjęcie przez UE feministycznej polityki zagranicznej, rozwojowej i obronnej zgodnie z jej globalnymi zobowiązaniami;

46. wzywa do bardziej skoordynowanych działań, aby wyeliminować wykorzystywanie przemocy seksualnej jako narzędzia wojny i zwalczać bezkarność sprawców takiej przemocy; wzywa Komisję, by kontynuowała wysiłki na rzecz całkowitego wyeliminowania praktyki okaleczania żeńskich narządów płciowych, masowej sterylizacji i przymusowej aborcji na całym świecie;

Prawa mniejszości

47. przypomina, że większość czynników wywołujących gwałtowne konflikty na całym świecie wiąże się ze skargami mniejszości dotyczącymi wykluczenia, dyskryminacji i nierówności związanych z naruszeniami praw człowieka mniejszości, jak zauważył specjalny sprawozdawca ONZ ds. mniejszości; podkreśla, że należy włączyć ochronę praw mniejszości do głównego nurtu polityki oraz opracować mechanizmy ochrony na szczeblu Organizacji Narodów Zjednoczonych; przypomina o zobowiązaniach państw do ochrony praw ich mniejszości narodowych, etnicznych, kulturowych, religijnych lub językowych na ich terytoriach; ubolewa nad przypadkami – które zdarzają się na całym świecie pomimo międzynarodowych obowiązków i zobowiązań do ochrony mniejszości – wymuszonej asymilacji mniejszości narodowych, etnicznych i językowych przez lekceważenie ich praw podstawowych oraz praw człowieka; wzywa UE i jej państwa członkowskie do aktywnego wspierania państw trzecich w przestrzeganiu podstawowych praw człowieka przysługujących mniejszościom narodowym, etnicznym i językowym we wszystkich dziedzinach; wzywa Komisję, by wspierała ochronę praw mniejszości na całym świecie, również jako priorytet w unijnym programie tematycznym na rzecz praw człowieka i demokracji Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) – „Globalny wymiar Europy”;

48. podkreśla zewnętrzny wymiar unijnego planu działania przeciwko rasizmowi i wzywa Komisję, ESDZ i delegatury UE, aby współpracowały z partnerami w państwach niebędących członkami UE w celu wspierania rozwoju podobnych strategii i polityk – co powinno odbywać się w dialogu z przedstawicielami organizacji społeczeństwa obywatelskiego i członkami społeczności marginalizowanych i znajdujących się w trudnej sytuacji oraz w oparciu o podejście przedstawione w wytycznych Biura Wysokiego Komisarza NZ ds. Praw Człowieka (OHCHR) dotyczących dyskryminacji ze względu na pochodzenie – które powinny obejmować zakres możliwych działań UE, takich jak zachęcanie do zmian legislacyjnych i ich wdrażanie, plany widoczności i programy wsparcia;

Prawa migrantów i uchodźców

49. potępia erozję praw człowieka oraz bezpieczeństwa migrantów, uchodźców i osób przymusowo przesiedlonych; potwierdza ich niezbywalne prawa człowieka i przypomina o obowiązku państw do ich ochrony zgodnie z właściwym prawem międzynarodowym; wzywa UE i jej państwa członkowskie do skutecznego przestrzegania tych praw w politykach migracyjnych i azylowych UE i współpracy z krajami partnerskimi w tym zakresie; ubolewa nad intensyfikacją ksenofobii, rasizmu i dyskryminacji wobec migrantów; przypomina, że uchodźcy i migranci, w szczególności o nieregulowanym statusie, napotykają różne formy przemocy, w tym podczas przymusowych przesiedleń, na przykład przemoc seksualną i przemoc ze względu na płeć, a także liczne bariery, w tym w dostępie do edukacji, opieki zdrowotnej, godnych warunków mieszkaniowych i innych podstawowych usług; jest głęboko zaniepokojony bezprecedensową liczbą osób przymusowo przesiedlonych w wyniku naruszeń praw człowieka, która podwoiła się w ciągu ostatnich dziesięciu lat; z zadowoleniem przyjmuje uruchomienie dyrektywy w sprawie tymczasowej ochrony⁽¹⁸⁾ i apeluje o jej stosowanie w razie potrzeby; apeluje o wzmożenie wysiłków na rzecz ochrony praw migrantów oraz o zagwarantowanie im dostępu do wszystkich podstawowych usług, w tym podczas tranzytu, a także o przestrzeganie zasady non-refoulement; apeluje, aby natychmiast zaprzestać nielegalnej praktyki zawracania; apeluje o zajęcie się podstawowymi przyczynami migracji i przymusowych przesiedleń;

50. podkreśla znaczenie zasad solidarności i wspólnej odpowiedzialności państw członkowskich przy rozwiązywaniu problemów związanych z przepływami migracyjnymi, w tym w celu ograniczenia problemów, z którymi mierzą się państwa członkowskie pierwszego wjazdu; potwierdza swoje poparcie dla planu działania w sprawie paktu o migracji i azylu; wzywa współprawodawców, by podwoili wysiłki na rzecz ukończenia reformy ram prawnych dotyczących azylu i migracji przed końcem obecnej kadencji parlamentarnej;

51. domaga się, aby wszelkie porozumienia dotyczące współpracy w dziedzinie migracji i umowy o readmisji między UE i jej państwami członkowskimi a państwami niebędącymi członkami UE były ściśle zgodne z międzynarodowymi prawami człowieka, prawem uchodźczym oraz prawem morskim, w szczególności z Konwencją dotyczącą statusu uchodźców; apeluje do Komisji i państw członkowskich o zintegrowanie mechanizmów oceny wstępnej i monitorowania, aby oceniać wpływ współpracy w dziedzinie migracji z państwami trzecimi na prawa człowieka, oraz o udostępnianie Parlamentowi wyników tych ocen; jest głęboko zaniepokojony praktyką zawierania nieformalnych ustaleń z państwami trzecimi w odniesieniu do współpracy w dziedzinie migracji, nad którą Parlament nie sprawuje nadzoru; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia przejrzystości i umożliwienia kontroli parlamentarnej i nadzoru demokratycznego, zwłaszcza w odniesieniu do współpracy ze stronami, o których wiadomo, że dopuścili się naruszeń praw człowieka; nalega, aby prawa człowieka były uwzględniane i monitorowane we wszystkich działaniach Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) oraz Agencji Unii Europejskiej ds. Azylu (EASO);

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między państwami członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następcami, (Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12).

52. wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby zadbały o pełną przejrzystość związanego z migracją europejskiego finansowania dla państw trzecich oraz dopilnowały, by bezpośrednio ani pośrednio nie ułatwiało ono popełniania naruszeń praw człowieka lub prowadziło do bezkarności takich naruszeń; apeluje, by finansowane przez UE operacje humanitarne uwzględniały szczególne potrzeby dzieci i innych słabszych grup oraz zapewniały im ochronę podczas przymusowych przesiedleń; potępia w związku z tym umieszczanie migrujących dzieci w ośrodkach detencyjnych, zwłaszcza gdy dzieci te są oddzielone od rodziców lub opiekunów prawnych;

53. zdecydowanie potępia sieci przemytnicze zaangażowane w przemyt migrantów i handel ludźmi oraz wzywa UE i jej państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków na rzecz zwalczania tych sieci i zapobiegania przemytowi, w tym poprzez współpracę z państwami trzecimi, zgodnie z europejskimi i międzynarodowymi standardami praw człowieka; podkreśla, że ze względu na brak bezpiecznych i legalnych szlaków migracyjnych zyski czerpią siatki przemytnicze, które są odpowiedzialne za tragiczne straty w ludziach na szlakach migracyjnych; podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma rozpowszechnianie informacji i kampanie uświadamiające na temat zagrożeń związanych z przemytem;

Prawa ludności rdzennej

54. zauważa z ubolewaniem, że ludność rdzenna jest nadal powszechnie i systematycznie dyskryminowana oraz prześladowana na całym świecie, w tym pada ofiarą przymusowych przesiedleń; potępia arbitralne aresztowania i zabójstwa obrońców praw człowieka i obrońców prawa do ziemi, którzy bronią praw ludności rdzennej; podkreśla, że propagowanie praw ludności rdzennej i ich tradycyjnych praktyk ma zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałania zmianie klimatu i zachowania różnorodności biologicznej; apeluje do rządów, aby realizowały politykę rozwoju i ochrony środowiska z poszanowaniem praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych oraz z uwzględnieniem ludności rdzennej i społeczności lokalnych, zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ; ponownie apeluje do UE, jej państw członkowskich i ich partnerów w społeczności międzynarodowej o wprowadzenie wszelkich niezbędnych środków mających na celu uznanie, ochronę i wspieranie praw ludności rdzennej, w tym jej praw do języka, ziemi, terytoriów i zasobów, zgodnie z Deklaracją ONZ o prawach ludności rdzennej, w szczególności w odniesieniu do dobrowolnej, uprzedniej i świadomej zgody; wzywa UE i jej państwa członkowskie do zapewnienia zaangażowania w dobrej wierze i poszanowania wyżej wymienionych praw za pośrednictwem unijnych instrumentów handlowych i odpowiednich przepisów UE, które mają zastosowanie do przedsiębiorstw mających siedzibę w UE; zachęca do ratyfikacji konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) nr 169 dotyczącej ludności rdzennej i plemiennej;

55. wzywa wszystkie państwa, w tym państwa członkowskie UE, do zapewnienia, że ludność rdzenna i społeczności lokalne będą włączane w obrady i procesy decyzyjne międzynarodowej dyplomacji klimatycznej; zachęca Komisję do dalszego zachęcania do dialogu i współpracy między ludnością rdzenną a UE;

Prawa człowieka, biznes i handel

56. podkreśla rolę handlu jako głównego instrumentu propagowania praw człowieka i poprawy sytuacji w zakresie tych praw w krajach partnerskich UE, w tym poprzez ogólny system preferencji taryfowych plus (GSP+); zauważa jednak, że w niektórych krajach, których to dotyczy, odnotowano niewielką poprawę lub jej brak; ubolewa nad szkodliwym wpływem nadmiernej i opartej na wyzysku działalności gospodarczej dla praw człowieka i demokracji oraz potępia te przedsiębiorstwa, które bezprawnie eksploatują zasoby naturalne, co negatywnie wpływa na korzystanie z praw człowieka w społecznościach lokalnych;

57. wzywa UE do zapewnienia komplementarnych i ambitnych instrumentów europejskich i międzynarodowych określających konkretne i istotne przepisy, w tym dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości i skutecznych środków zaradczych dla osób poszkodowanych; w związku z tym apeluje o szybkie zawarcie ambitnego ostatecznego porozumienia w sprawie dyrektywy dotyczącej należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju wraz z wiążącymi przepisami UE w dziedzinie odpowiedzialnego zachowania przedsiębiorstw w odniesieniu do praw człowieka, praw pracowniczych i praw środowiskowych, a także o terminowe sfinalizowanie zakazu dotyczącego produktów będących wynikiem pracy przymusowej, aby zagwarantować, że produkty wytwarzane w ramach pracy przymusowej będą zakazane na rynku unijnym; podkreśla, że znaczące zaangażowanie zainteresowanych stron, w tym ofiar i ich przedstawicieli, związków zawodowych pracowników i innych właściwych zainteresowanych stron, jest nadrzędnym i stałym elementem procesu należytej staranności oraz podstawowym krokiem na drodze zidentyfikowania przypadków pracy przymusowej, przeciwdziałania i zaradzenia im; podkreśla znaczenie środków zaradczych i dostępu do wymiaru sprawiedliwości, które są zgodne z Wytocznymi ONZ dotyczącymi biznesu i praw człowieka, w tym środków finansowych i niefinansowych konsultowanych z ofiarami; wzywa Komisję Europejską do przedłożenia Radzie zalecenia dotyczącego uzyskania dla UE ambitnego mandatu do jak najszybszego zaangażowania się w trwające negocjacje w sprawie prawnie wiążącego instrumentu ONZ dotyczącego biznesu i praw człowieka; wzywa Komisję, ESDZ i delegatury UE do wspierania społecznej odpowiedzialności i rozliczalności przedsiębiorstw oraz zasad dialogu z państwami trzecimi, a także do pomagania im w opracowywaniu własnych krajowych planów działania;

58. przypomina o odpowiedzialności przedsiębiorstw za dopilnowanie, aby ich działalność i łańcuchy dostaw były wolne od naruszeń praw człowieka, w tym wobec obrońców praw środowiskowych, praw ludności rdzennej i praw człowieka; podkreśla podstawowe obowiązki i odpowiedzialność państw i innych podmiotów, w tym korporacji i przedsiębiorstw, w zakresie łagodzenia skutków zmiany klimatu i zapobiegania ich negatywnemu wpływowi na prawa człowieka oraz propagowania odpowiednich strategii politycznych zgodnych z obowiązkami w zakresie praw człowieka;

59. przypomina, że prawo do pracy jest zapisane w art. 23 Powszechnej deklaracji praw człowieka i podkreśla w związku z tym, że małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) tworzą ponad dwie trzecie miejsc pracy na całym świecie i mogą wspierać rozwój praw socjalnych i gospodarczych; ponownie podkreśla w związku z tym, jak ważne jest zapewnienie odpowiednich równych warunków działania dla MŚP;

60. podkreśla, że wolność prowadzenia działalności gospodarczej jest prawem zapisanym w art. 16 Karty praw podstawowych; zachęca UE i państwa członkowskie, aby stanęły na czele debaty na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz innych forach międzynarodowych w celu ustanowienia uznawanego na całym świecie prawa człowieka do wolności prowadzenia działalności gospodarczej;

Prawa osób LGBTIQ+

61. ubolewa nad naruszeniami praw człowieka, w tym dyskryminacją, stygmatyzacją, segregacją, prześladowaniem, przemocą i zabójstwami wobec lesbijek, gejów, osób biseksualnych, transpłciowych, niebinarnych, interseksualnych i queer (LGBTIQ+) na całym świecie, a także obrońców ich praw; dostrzega, jak ważna jest edukacja włączająca dla zwalczania dyskryminacji od jej wczesnych etapów; jest głęboko zaniepokojony szerzeniem nienawiści, narracji przeciwnej LGBTIQ+ oraz przepisów wymierzonych przeciwko osobom LGBTIQ+ i obrońcom praw człowieka; wzywa państwa niebędące członkiem UE do przyjęcia konkretnych polityk chroniących osoby LGBTIQ+ i dających im narzędzia do bezpiecznego zgłaszania naruszeń ich praw; wzywa państwa niebędące członkami UE do usunięcia przepisów, które bezpośrednio lub pośrednio przekładają się na dyskryminację, nękanie i prześladowanie osób LGBTIQ+; ponownie wzywa do pełnego wdrożenia strategii na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025 jako narzędzia UE służącego poprawie sytuacji osób LGBTIQ+ na całym świecie; wyraża szczególne obawy dotyczące osób LGBTIQ+ żyjących w reżimach niedemokratycznych i wzywa do wprowadzenia elastycznych mechanizmów w celu ochrony tych osób oraz obrońców ich praw; wzywa UE i państwa członkowskie do dokładnego i konsekwentnego stosowania wytycznych UE w sprawie propagowania i ochrony praw człowieka przysługujących osobom LGBTIQ we wszystkich dziedzinach polityki zewnętrznej;

Prawa dziecka

62. zdecydowanie potępia pogorszenie sytuacji w zakresie poszanowania praw dziecka i coraz częstsze naruszanie tych praw, obejmujące przemoc, wczesne i przymusowe małżeństwa, niegodziwe traktowanie w celach seksualnych i wykorzystywanie seksualne, okaleczanie narządów płciowych, handel ludźmi, pracę dzieci, w tym przymusową pracę dzieci, rekrutację dzieci w charakterze żołnierzy, w tym przez grupy przestępcze, brak dostępu do edukacji, w tym do prawa nauki o własnej kulturze, tradycjach i językach, brak dostępu do opieki zdrowotnej, niedożywienie, segregację i skrajne ubóstwo; potępia porwania, przymusowe oddzielenia od bliskich lub deportację, adopcję i przymusową asymilację dzieci, w tym z mniejszości etnicznych, zwłaszcza podczas wojny i konfliktów; zwraca uwagę, że wciąż wiele dzieci na świecie jest zmuszona do pracy, zazwyczaj w niebezpiecznych warunkach; ponownie apeluje o systematyczne i spójne podejście do propagowania i obrony praw dzieci we wszystkich unijnych strategiach politycznych; apeluje o przyjęcie w procesach wymiaru sprawiedliwości szczególnego podejścia do praw dziecka, co poprawi dostęp dzieci do wymiaru sprawiedliwości i skutecznych środków zaradczych oraz zagwarantuje odpowiedzialność sprawców; podkreśla potrzebę stworzenia trwałych sposobów reintegracji i zadośćuczynienia dla dzieci, których prawa zostały naruszone w konfliktach na całym świecie; nalega, aby jak najszybciej w pełni i powszechnie ratyfikować Konwencję ONZ o prawach dziecka;

63. podkreśla rolę edukacji w rozwoju dzieci i młodzieży na całym świecie; podkreśla, że dostęp do powszechnej, włączającej i wysokiej jakości edukacji jest prawem człowieka, które powinno obejmować podnoszenie świadomości na temat praw człowieka, a także tego, co stanowi naruszenie ich praw i sposobów zgłaszania takich naruszeń; zwraca uwagę, że zgodnie z art. 26 Powszechnej deklaracji praw człowieka rodzice mają prawo pierwszeństwa w wyborze edukacji, którą mają otrzymać ich dzieci; wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby dołożyły wszelkie starania w celu zapewnienia poszanowania prawa do edukacji na całym świecie, w tym w obozach i ośrodkach dla uchodźców; wzywa Komisję i ESDZ do dalszego solidnego finansowania edukacji za pośrednictwem zewnętrznych instrumentów finansowania Unii oraz do wspierania państw spoza UE w tworzeniu i rozwijaniu wysokiej jakości systemów edukacji; podkreśla, że wszystkie materiały edukacyjne i szkolne muszą być zgodne ze standardami UNESCO w zakresie edukacji;

Prawa osób z niepełnosprawnościami

64. jest zaniepokojony wyzwaniami związanymi z pełnym korzystaniem z praw przez osoby z niepełnosprawnościami, takich jak dostęp do włączającej i wysokiej jakości edukacji, opieki zdrowotnej i zatrudnienia, a także uczestnictwo w życiu politycznym; ponownie wzywa UE do pomocy na całym świecie w opracowywaniu strategii politycznych wspierających opiekunów osób z niepełnosprawnościami; wzywa wszystkie zainteresowane strony do podnoszenia świadomości społecznej i zwalczania zachowań dyskryminujących osoby z niepełnosprawnościami; ponawia apel do Komisji i państw członkowskich o wzmoczenie wysiłków na rzecz propagowania równych praw osób z niepełnosprawnościami poprzez działania zewnętrzne UE, w tym w odniesieniu do krajów kandydujących, zgodnie z istniejącymi zobowiązaniami państw stron Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych; podkreśla potrzebę, aby zapewnić systematyczny i zorganizowany dialog z organizacjami reprezentującymi osoby z niepełnosprawnościami w krajach partnerskich oraz wdrożyć strategię polityczną gwarantującą im pełne korzystanie z prawa człowieka do równego uczestnictwa w życiu społecznym, w tym z prawa do uczestnictwa w głosowaniu, z uwzględnieniem ich szczególnych potrzeb i perspektyw; ponownie wzywa Unię do pomagania krajom partnerskim w opracowywaniu strategii politycznych wspierających wysokiej jakości, dostępną i przystępną cenowo opiekę dla osób z niepełnosprawnościami; apeluje o szybkie przyjęcie wniosku dotyczącego dyrektywy Rady w sprawie wprowadzenia w życie zasady równego traktowania osób bez względu na religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;

Prawa osób starszych

65. ponawia swój apel do UE i jej państw członkowskich o opracowanie nowych sposobów wzmocnienia praw osób starszych z uwzględnieniem licznych wyzwań, przed jakimi stoją, takich jak m.in. dyskryminacja ze względu na wiek, ubóstwo, przemoc, brak ochrony socjalnej, samotność i wykluczenie cyfrowe; wzywa państwa spoza UE do przyjęcia strategii politycznych ułatwiających osobom starszym dostęp do wysokiej jakości, dostępnej i przystępnej cenowo opieki zdrowotnej, opieki społecznej i prawnej, ze szczególnym uwzględnieniem zwalczania zagrożenia ubóstwem, zwłaszcza wśród starszych kobiet, z uwagi na zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć w trakcie ich życia zawodowego; podkreśla, że należy zagwarantować ich autonomiczny udział w sprawach publicznych oraz możliwość pełnego i godnego korzystania z przysługujących im praw człowieka i podstawowych wolności;

Prawo do pożywienia, wody i urządzeń sanitarnych

66. przypomina, że prawo do pożywienia, bezpiecznej wody pitnej i urządzeń sanitarnych, w tym fizyczny i ekonomiczny dostęp do bezpiecznej i odpowiedniej żywności, a także wody i systemów sanitarnych, jest międzynarodowo uznanym prawem człowieka; jest głęboko zaniepokojony wyzwaniami w zakresie prawa do pożywienia na całym świecie, zwłaszcza w sytuacji wojny i konfliktów, jak również klęsk żywiołowych i ekstremalnych warunków pogodowych spowodowanych zmianą klimatu; wzywa UE i jej państwa członkowskie do promowania obowiązkowych wytycznych dotyczących prawa do pożywienia w ramach systemu ONZ; apeluje o przyjęcie polityki publicznej na rzecz walki z głodem, zwłaszcza wśród dzieci, w tym przez rozszerzanie współpracy międzynarodowej w celu reagowania na globalny brak bezpieczeństwa żywnościowego oraz przez zapewnienie pilnej pomocy populacjom zagrożonym głodem i niedożywieniem;

67. wzywa UE, jej państwa członkowskie i społeczność międzynarodową do natychmiastowego wzmocnienia wysiłków na rzecz powstrzymania tendencji pojawiających się poważnych niedoborów żywności; podkreśla, że bezpieczeństwo żywnościowe pogarszają liczne konflikty toczące się na całym świecie, w tym obecne konflikty w krajach, które są dużymi światowymi eksporterami podstawowych produktów żywnościowych, w tym zboża, co ma ogromne konsekwencje w niektórych częściach świata; zdecydowanie potępia posługiwanie się groźbami braku bezpieczeństwa żywnościowego jako politycznym instrumentem wojny, a także negatywne skutki spekulacji cenami żywności; wzywa, w szczególności do natychmiastowego i trwałego zawieszenia broni w Strefie Gazy, aby umożliwić wszystkim mieszkańcom nieprzerwany dostęp do żywności i wody;

Prawo do czystego, zdrowego i zrównoważonego środowiska

68. podkreśla, że kryzys klimatyczny i jego wpływ na środowisko i różnorodność biologiczną mają bezpośredni wpływ na skuteczne korzystanie ze wszystkich praw człowieka oraz że kwestie te są ze sobą powiązane i współzależne; apeluje o bezzwłoczne przyjęcie strategii politycznych na rzecz zacieśnienia współpracy międzynarodowej i wzmocnienia budowania potencjału w tym zakresie zgodnie z rezolucją 76/300 Zgromadzenia Ogólnego ONZ; dostrzega niezwykle ważną pracę organizacji społeczeństwa obywatelskiego, obrońców praw człowieka zajmujących się ochroną środowiska i działaczy ludności rdzennych na rzecz zachowania i ochrony środowiska i różnorodności biologicznej; ubolewa nad ryzykiem, na jakie narażeni są obrońcy praw człowieka zajmujący się ochroną środowiska oraz wzywa do zagwarantowania im skutecznej ochrony; podkreśla potrzebę skutecznego przeciwdziałania przymusowym przesiedleniom ludności spowodowanym zniszczeniem środowiska i zmianą klimatu, które zwiększają ryzyko łamania praw człowieka i podatności na różne formy wykorzystywania; wzywa UE i państwa członkowskie do wzmocnienia wysiłków na rzecz wspierania mechanizmów regionalnych, takich jak specjalny sprawozdawca ONZ ds. obrońców środowiska i porozumienie z Escazú⁽¹⁹⁾;

69. wzywa UE, ONZ i regionalne mechanizmy ochrony praw człowieka do przyjęcia znaczniejszej roli w ochronie globalnych ekosystemów i obrońców środowiska, w szczególności tam, gdzie zmiana klimatu ma poważny wpływ na społeczności rdzenne i lokalne; wzywa UE do promowania na szczeblu ONZ inicjatywy międzynarodowych obserwatorów mających monitorować poważne szkody w środowisku naturalnym, kryzysy ekologiczne bądź sytuacje, w których obrońcy praw środowiskowych są najbardziej narażeni na ryzyko, oraz do angażowania się we współpracę z władzami i pomagania im w tworzeniu ochronnych warunków dla tych obrońców;

70. zachęca UE i państwa członkowskie, aby zachęcały do uznania ekobójstwa za przestępstwo międzynarodowe na mocy Rzymskiego Statutu MTK;

71. przypomina, że przejście na czystą energię musi odbyć się w sposób sprawiedliwy i z poszanowaniem praw podstawowych każdego człowieka; podkreśla, że opracowywanie i wdrażanie strategii politycznych i projektów na rzecz transformacji energetycznej powinno odbywać się bez zaostrażania naruszeń praw człowieka i wyrządzania szkód środowisku;

Prawa człowieka i technologie cyfrowe

72. jest zaniepokojony zagrożeniem, jakie sztuczna inteligencja może stanowić dla demokracji i praw człowieka, zwłaszcza jeśli nie jest należycie uregulowana; z zadowoleniem przyjmuje konkluzje Rady z 26 czerwca 2023 r. dotyczące wzmocnienia roli i przywództwa UE w globalnym zarządzaniu cyfrowym, w szczególności jej pozycji jako podmiotu kształtującego globalny cyfrowy zbiór przepisów, i w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie harmonizacji przepisów dotyczących sztucznej inteligencji, które muszą chronić prawa człowieka, w szczególności prawo do życia prywatnego i niedyskryminacji, oraz korzyści, jakie sztuczna inteligencja może mieć dla dobrobytu człowieka; podkreśla, że nowe i powstające technologie, takie jak oprogramowanie szpiegowskie, wymagają pilnego nadzoru, solidnej przejrzystości i odpowiednich zabezpieczeń; podkreśla znaczenie opartego na prawach człowieka podejścia do tych technologii; potępia wykorzystywanie nowych i powstających technologii jako instrumentów przymusu służących do intensyfikacji nękania, zastraszania i prześladowania obrońców praw człowieka, działaczy, dziennikarzy, prawników i mniejszości; zajmuje zdecydowane stanowisko, że wywóz oprogramowania szpiegowskiego z Unii do krajów trzecich, gdzie narzędzia te wykorzystuje się przeciwko działaczom na rzecz praw człowieka, dziennikarzom i krytykom rządu, stanowi poważne naruszenie praw podstawowych zapisanych w Karcie oraz rażące naruszenie unijnych zasad wywozu;

73. ubolewa nad stosowanymi przez reżimy autorytarne i totalitarne praktykami mającymi na celu ograniczenie dostępu obywateli do internetu, obejmującymi m.in. przerwy w dostępie do internetu podczas zgromadzeń publicznych i protestów; podkreśla znaczenie otwartej, wolnej, stabilnej i bezpiecznej cyberprzestrzeni, w której chroni się podstawowe wartości demokracji, prawa człowieka i praworządność; podkreśla znaczenie unijnej dyplomacji cyfrowej dla propagowania opartego na prawach człowieka podejścia do technologii cyfrowych;

74. wyraża zaniepokojenie z powodu stosowania cyberataków, uznawanych za zagrożenia hybrydowe, które często wykorzystuje się, aby wywierać wpływ na działanie usług i infrastruktury o znaczeniu krytycznym dla ludności cywilnej; wyraża zaniepokojenie z powodu nasilenia tego zjawiska, ponieważ może ono również powodować naruszenia praw cyfrowych ludności oraz intensyfikację przemocy poza internetem;

⁽¹⁹⁾ Porozumienie regionalne o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa i dostępie do wymiaru sprawiedliwości w Ameryce Łacińskiej i na Karaibach z 4 marca 2018 r.

75. wzywa Komisję i ESDZ, aby zachęcały do przyjęcia przepisów dotyczących dezinformacji i mowy nienawiści w państwach niebędących członkami UE, wyraźnie zakazały wypowiedzi nawołujących do dyskryminacji, nienawiści lub przemocy ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, klasę społeczną, niepełnosprawność, kastę, religię, przekonania, wiek, orientację seksualną oraz płeć lub tożsamość płciową oraz karały takie wypowiedzi, a także wywierały nacisk na korporacje technologiczne i platformy mediów społecznościowych w celu wsparcia środowiska internetowego uwzględniającego prawa człowieka;

Wzmocnienie zestawu narzędzi UE na rzecz propagowania i ochrony praw człowieka i demokracji na całym świecie

Plan działania UE w zakresie praw człowieka i demokracji

76. zauważa, że chociaż dotychczas UE i jej państwa członkowskie osiągnęły znaczne postępy, jeśli chodzi o unijny plan działania dotyczący praw człowieka i demokracji, jego realizacja jest opóźniona i pozostaje utrudniona ze względu na brak terminowych i konkretnych celów; zauważa spostrzeżenie zawarte w przeglądzie śródkresowym planu działania dotyczące bezprecedensowych wyzwań, przed jakimi stoi świat od czasu przyjęcia tego planu, oraz obserwowany w ostatnich latach ogólny regres w ochronie praw człowieka; podkreśla jednak, że powinno to prowadzić do usprawnienia wdrażania planu działania na pozostały okres jego realizacji w celu maksymalizacji efektów synergii i komplementarności między prawami człowieka a demokracją na szczeblu lokalnym, krajowym i globalnym; z zadowoleniem przyjmuje przeprowadzoną w ramach przeglądu ocenę działań UE na rzecz obrońców praw człowieka; apeluje, aby w filarach kolejnego planu działania UE uwzględnić obronę i propagowanie powszechnego charakteru praw człowieka, przy czym należy zwrócić szczególną uwagę na narracje i narzędzia, które reżimy autorytarne i nieoliberalne wykorzystują do ataków w tym zakresie; podkreśla potrzebę wypełnienia luki między strategiczną wizją i celami planu działania a jego wymiarem operacyjnym; podkreśla, że ważne jest przyjęcie przez państwa członkowskie odpowiedzialności za plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji oraz składanie dostępnych publicznie sprawozdań z działań podjętych na podstawie tego strategicznego dokumentu; zachęca parlamenty narodowe i regionalne, krajowe instytucje zajmujące się prawami człowieka i lokalne organizacje społeczeństwa obywatelskiego do współpracy z władzami na szczeblu państw członkowskich w sprawie wkładu w prowadzenie polityki zewnętrznej UE dotyczącej praw człowieka;

Specjalny Przedstawiciel UE (SPUE) ds. Praw Człowieka

77. w pełni popiera działalność SPUE polegającą na przyczynianiu się do widoczności i spójności działań UE na rzecz praw człowieka w stosunkach zewnętrznych UE; wzywa ESDZ, aby zwiększyła ich rolę i widoczność, jeśli chodzi o propagowanie i ochronę praw człowieka w ramach współpracy z państwami trzecimi i partnerami o podobnych poglądach oraz ukierunkowywanie realizacji planu działania w zakresie praw człowieka i demokracji; apeluje o większą rozliczalność, przejrzystość i widoczność prac prowadzonych na mocy mandatu, w tym dzięki publicznym sprawozdaniom z wizyt w poszczególnych krajach, programowi prac i priorytetów; uważa, że zakres mandatu uzasadnia powołanie osoby upoważnionej w pełnym wymiarze czasu; domaga się, by mianowanie kolejnego SPUE potwierdzono dopiero po pozytywnej ocenie ze strony parlamentarnej Komisji Spraw Zagranicznych i Podkomisji Praw Człowieka oraz by SPUE regularnie składał sprawozdania Parlamentowi;

Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej – „Globalny wymiar Europy” oraz program tematyczny dotyczący praw człowieka i demokracji

78. przypomina o fundamentalnej roli ISWMR – „Globalny wymiar Europy”, w tym jego programu tematycznego dotyczącego praw człowieka i demokracji, jako sztandarowego instrumentu UE w propagowaniu i ochronie praw człowieka i demokracji na całym świecie; ponownie apeluje o zwiększenie wsparcia dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji medialnych, w tym za pośrednictwem Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji, ze względu na obecne regresywne trendy globalne; podkreśla potrzebę zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego i innych partnerów lokalnych we wszystkie istotne działania zewnętrzne UE; ponownie podkreśla znaczenie usprawnienia podejścia opartego na prawach człowieka w unijnych instrumentach działań zewnętrznych;

79. ponawia swój apel o większą przejrzystość postanowień dotyczących praw człowieka w umowach w sprawie finansowania z instrumentu ISWMR oraz o doprecyzowanie mechanizmu i kryteriów zawieszania takich umów w razie naruszenia praw człowieka, zasad demokracji i praworządności; podkreśla, że UE powinna zdecydowanie powstrzymać się od udzielania wsparcia budżetowego jako środka pomocy dla reżimów, które w sposób rażący nie spełniają międzynarodowych standardów w dziedzinie praw człowieka, demokracji i walki z korupcją; podkreśla, że w takich przypadkach wsparcie powinno być przekazywane za pośrednictwem społeczeństwa obywatelskiego; apeluje do UE, aby podjęła szczególne starania w celu oceny wszelkich naruszeń związanych z jej strategiami politycznymi, projektami i nakładami finansowymi w państwach trzecich oraz w celu zapobiegania takim naruszeniom, w tym poprzez stworzenie mechanizmu składania skarg przeznaczonego dla osób lub grup, których prawa mogły zostać naruszone w wyniku działań UE w tych państwach;

80. przypomina, że UE zadeklarowała, że będzie wspierać przejście od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej za pomocą swoich działań zewnętrznych w ramach ISWMR; wzywa zatem instytucje Unii, aby nie finansowała instytucji, w tym ich odnawiania, budowy lub remontów, jeśli nie stanowi to części procesu dezinstytucjonalizacji;

Porozumienia międzynarodowe zawierane przez UE

81. podkreśla, że klauzule dotyczące praw człowieka należy stosować w sposób spójny w odniesieniu do wszystkich umów międzynarodowych UE z państwami trzecimi, w tym do umów sektorowych i inwestycyjnych, oraz że powinny one być ściśle monitorowane i poparte jasnym zestawem punktów odniesienia i procedur, które należy stosować w przypadku łamania praw człowieka, a także powinny stanowić podstawę do praktycznej i elastycznej współpracy z państwem trzecim w zakresie praw człowieka; zauważa, że do 2014 r. UE formalnie uruchomiła klauzule dotyczące praw człowieka w ponad dwudziestu przypadkach, a od tego czasu tylko jeden raz przyjęła „odpowiednie środki” na mocy tych klauzul; przypomina, że w obliczu poważnego i uporczywego naruszania klauzul dotyczących praw człowieka przez kraje partnerskie UE powinna reagować szybko i zdecydowanie, w ostateczności zawierając odpowiednie umowy, jeżeli inne rozwiązania okażą się nieskuteczne;

82. apeluje o wdrożenie zalecenia Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącego utworzenia portalu dotyczącego rozpatrywania skarg, który miałby powstać w ramach instrumentów handlowych i finansowych UE, oraz o dostosowanie pojedynczego punktu kontaktowego Komisji, tak aby umożliwić składanie skarg dotyczących nieprzestrzegania klauzul dotyczących praw człowieka w sposób dostępny, przyjazny dla obywateli i przejrzysty; zachęca instytucje UE i państwa członkowskie do dalszej współpracy z Rzecznikiem Praw Obywatelskich w opracowywaniu nowych strategii oraz narzędzi ochrony i propagowania praw człowieka poprzez handel; wzywa Komisję do poprawy komunikacji z Parlamentem w odniesieniu do jej refleksji i decyzji w zakresie egzekwowania klauzul dotyczących praw człowieka w umowach międzynarodowych;

Dialog UE na temat praw człowieka

83. podkreśla ważną rolę dialogu dotyczącego praw człowieka w ramach unijnego zestawu narzędzi dotyczących praw człowieka oraz jego rolę jako kluczowego narzędzia wdrażania planu działania UE w zakresie praw człowieka i demokracji; podkreśla, że dialog ten powinien dotyczyć sytuacji w zakresie wszystkich praw człowieka i demokracji w odnośnych krajach; podkreśla rolę organizacji niezależnego społeczeństwa obywatelskiego oraz konieczność zagwarantowania ich legalnego udziału w przygotowaniach do tych dialogów i odpowiednich działaniach następczych; podkreśla, że udział w dialogu dotyczącym praw człowieka powinien być wolny od wszelkiej dyskryminacji względem organizacji społeczeństwa obywatelskiego; zauważa, że dialog dotyczący praw człowieka należy postrzegać jako zasadniczy element trwałego zaangażowania UE, a nie jako „odhaczanie” punktów na liście czy niezależny instrument; przypomina, że dialog ten należy wykorzystywać w powiązaniu z innymi instrumentami i w synergii z nimi oraz że powinien być prowadzony w sposób ukierunkowany na wyniki i poddawany regularnemu przeglądowi; podkreśla, że nieosiągnięcie konkretnych rezultatów powinno mieć konsekwencje dla szerszych stosunków dwustronnych; ponownie podkreśla potrzebę zajmowania się indywidualnymi przypadkami, w tym wskazanymi w rezolucjach Parlamentu Europejskiego przyjętych w trybie pilnym oraz przypadkami laureatów i finalistów nagród, w tym Nagrody im. Sacharowa, i zapewniania odpowiednich działań następczych; wzywa ESDZ i delegatury Unii Europejskiej do zwiększenia widoczności tego dialogu i jego wyników, w tym poprzez publikację wspólnego oświadczenia prasowego, oraz do realizowania odpowiednich działań następczych;

Globalny system sankcji UE za naruszenia praw człowieka (europejska ustawa Magnickiego)

84. odnotowuje, że jak dotąd globalny systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka (europejska ustawa Magnickiego), który jest jednym z najważniejszych narzędzi politycznych stosowanych przez UE w obronie praw człowieka i demokracji na całym świecie, jest wykorzystywany w ograniczonym stopniu; zauważa jednak wyzwania, jakie stwarza wymóg jednomyślności podczas przyjmowania, i ponawia apel o wprowadzenie głosowania większością kwalifikowaną przy podejmowaniu decyzji w sprawie globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka; wzywa do bardziej dynamicznego i spójnego stosowania tego narzędzia, w tym we współpracy z partnerami o podobnych poglądach; wzywa Radę, by podjęła działania w związku z apelami o nałożenie sankcji, które wystosował Parlament w swoich rezolucjach; w pełni popiera możliwość nakładania ukierunkowanych sankcji antykorupcyjnych w związku z poważnymi naruszeniami praw człowieka, co od dawna jest priorytetem Parlamentu, a także z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji w tej sprawie oraz apeluje do Rady o jego szybkie przyjęcie, czy to poprzez włączenie go do globalnego systemu sankcji UE za naruszenia praw człowieka, czy też do innego systemu;

85. podkreśla, że spójne i jednolite stosowanie sankcji przez wszystkie państwa członkowskie wpływa na wiarygodność i skuteczność działań zewnętrznych UE; podkreśla potrzebę pełnego egzekwowania sankcji apeluje o skuteczne rozwiązanie problemu łamania i obchodzenia przepisów;

Działania wspierające demokrację

86. ponownie wyraża zaniepokojenie nasilającymi się atakami reżimów autorytarnych, totalitarnych i nieliberalnych na demokratyczne instytucje i standardy oraz społeczeństwo obywatelskie, a także próbami zmiany norm międzynarodowych; podkreśla, że obrona i wspieranie demokracji na całym świecie nabiera coraz większego znaczenia geopolitycznego i strategicznego; uważa, że należy wzmocnić wysiłki na rzecz podnoszenia świadomości na temat osłabiania kultury demokratycznej w państwach trzecich, i przypomina o konieczności jej wzmocnienia; ponownie podkreśla znaczenie unijnych misji obserwacji wyborów oraz wkładu Parlamentu w opracowywanie i ulepszanie ich metodyki; wzywa państwa trzecie, aby wdrożyły zalecenia misji obserwacji wyborów Unii Europejskiej oraz innych uznanych podmiotów międzynarodowych, co pozwoli usprawnić przyszłe procesy wyborcze, a tym samym przyczynić się do zwiększenia ich przejrzystości i legalności w celu wzmocnienia standardów demokratycznych w danym państwie; z zadowoleniem przyjmuje działania Europejskiego Funduszu na rzecz Demokracji i ponownie podkreśla potrzebę dalszego wzmacniania jego działalności i zasobów;

Wsparcie UE dla obrońców praw człowieka i organizacji społeczeństwa obywatelskiego

87. jest głęboko zaniepokojony atakami na obrońców praw człowieka, ich rodziny, społeczności i prawników, a także nękaniami ich, i uważa, że szczególnie niepokojące są coraz bardziej wyrafinowane środki wykorzystywane do prześladowania tych osób; zdecydowanie potępia przepisy, w tym dotyczące walki z terroryzmem, bezpieczeństwa narodowego i przepisy dotyczące zniesławienia, które wykorzystuje się do atakowania obrońców praw człowieka i organizacji pozarządowych, kryminalizowania ich pracy i piętnowania ich; ubolewa nad mającym miejsce w państwach trzecich nękaniami organizacji pozarządowych za pomocą przepisów, takich jak przepisy o agentach zagranicznych itp., oraz nad innymi ograniczeniami, jakie organizacje te napotykają w swojej legalnej działalności; wspiera i docenia obrońców praw człowieka oraz serdecznie dziękuje im za ich odważną i bardzo ważną pracę, jak również dziękuje UE za działania na rzecz zapewnienia ochrony obrońców praw człowieka na całym świecie; wzywa do pełnego i spójnego stosowania Wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka przez UE i jej państwa członkowskie, a tym samym propagowania aktywnego, całościowego i długoterminowego podejścia do ochrony obrońców praw człowieka, polegającego na przewidywaniu i minimalizowaniu poważnych problemów, takich jak napaści i groźby wymierzone w takie osoby, które mają często mają znaczne konsekwencje osobiste dla nich, ich rodzin i społeczności; podkreśla pilną potrzebę kompleksowego i terminowego przeglądu Wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka z myślą o sprostaniu pojawiającym się wyzwaniom i zagrożeniom oraz o zapewnieniu stosowania i skuteczności tych wytycznych w ochronie obrońców praw człowieka na całym świecie, przy czym należy jednocześnie włączyć do zaktualizowanych wytycznych podejście uwzględniające aspekt płci i podejście interseksjonalne, odzwierciedlające różnorodne pochodzenie i doświadczenia obrońców praw człowieka oraz uwzględniające w szczególności podatności na zagrożenia, które mogą w ich przypadku występować;

88. zwraca uwagę na nasilające się na całym świecie zjawisko transnarodowych zagrożeń dla obrońców praw człowieka ze strony ich władz ich krajów lub popleczników tych władz; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zidentyfikowania tych zagrożeń w UE i zwalczania ich, co powinno być priorytetowym i integralnym aspektem Wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka; zachęca Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia zagranicznym obrońcom praw człowieka przebywającym w UE odpowiednich środków finansowych i środków innego rodzaju z myślą o umożliwieniu im dalszej zdalnej pracy na rzecz praw człowieka bez obaw o represje; podkreśla, że urzędników i agentów państw trzecich nękańcych obrońców praw człowieka w UE, a także umożliwiające to nękanie podmioty lokalne – zarówno osoby fizyczne, jak i prawne – należy pociągnąć do odpowiedzialności; podkreśla znaczenie szkoleń i zasobów, które należy zapewnić organom ścigania, aby przeciwdziałać tym transnarodowym atakom;

89. nalega, by ESDZ, Komisja i delegatury UE zwracały szczególną uwagę na sytuację zagrożonych laureatów i finalistów Nagrody im. Sacharowa oraz by we współpracy z państwami członkowskimi i Parlamentem podejmowały zdecydowane działania mające zapewnić im dobrostan, bezpieczeństwo lub wolność;

90. wzywa do podjęcia wysiłków na rzecz zwiększenia widoczności działań i kanałów UE na rzecz ochrony i wspierania obrońców praw człowieka; wzywa państwa członkowskie UE, aby dały przykład i opracowały solidne i skuteczne krajowe wytyczne i przepisy dotyczące obrońców praw człowieka, które będą służyć jako wzór do naśladowania dla innych krajów; uznaje zbiorową odpowiedzialność ESDZ, Komisji i państw członkowskich za zapewnienie skutecznego wdrożenia Wytycznych UE w sprawie obrońców praw człowieka i wzywa UE, aby faktycznie stosowała podejście „Drużyna Europy” w odniesieniu do obrońców praw człowieka; w pełni popiera mechanizmy ProtectDefenders.eu oraz wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby zachęcały do tworzenia podobnych mechanizmów w państwach o zbieżnych poglądach, a także do podejmowania przez UE, państwa członkowskie i państwa trzecie wspólnych działań mających na celu ochronę obrońców praw człowieka; podkreśla, że ważne jest, by specjaliści przedstawiciele UE angażowali się we współpracę z organami krajowymi w zakresie ochrony praw człowieka i indywidualnych przypadków; ponawia swój apel do Komisji o przyjęcie aktywnej roli w tworzeniu ogólnounijnego systemu wiz wielokrotnego wjazdu dla zagrożonych obrońców praw człowieka; wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia usprawnień proceduralnych w ich misjach dyplomatycznych, które zapewnią szybkie, zrozumiałe i dostępne procesy ubiegania się o wizę, dające możliwość uzyskania tego dokumentu; ponadto wzywa państwa członkowskie do wspólnego ustanowienia specjalnej kategorii i włączenia jej do wspólnotowego kodeksu wizowego, co usprawni procedury wizowe i będzie sprzyjać jednolitości procesu ubiegania się o wizę w UE; wzywa Wysokiego Przedstawiciela Unii ds. Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa oraz Wiceprzewodniczącą Komisji do sporządzania, we współpracy z państwami członkowskimi i Parlamentem, rocznego wykazu krajów, w odniesieniu do których istnieją poważne zastrzeżenia dotyczące obrońców praw człowieka, co umożliwi skoordynowaną reakcję „Drużyny Europy”, dostęp do zasobów, wzmocnione monitorowanie, specjalne strategie i zwiększone wsparcie na wszystkich szczeblach; zachęca do przejrzystej prezentacji i przeglądu tego wykazu w Parlamencie w celu zapewnienia rozliczalności;

91. ubolewa, że obrońcy praw człowieka doświadczają przemocy ze względu na płeć oraz nie mają dostępu do odpowiednich zasobów i mechanizmów ochrony; potępia ciągłe ataki na obrońcy praw człowieka, w tym napaści na tle seksualnym, groźby, zastraszanie, kryminalizację i zabójstwa; potwierdza, że nasilenie się w ostatnich latach mizoginicznych, seksistowskich i homofobicznych wypowiedzi przywódców politycznych doprowadziło do znormalizowania przemocy wobec obrońcy praw człowieka, w szczególności zajmujących się zdrowiem reprodukcyjnym i seksualnym oraz prawami w tej dziedzinie; podkreśla, że UE musi nadal wspierać politycznie i finansowo organizacje społeczeństwa obywatelskiego propagujące prawa kobiet i dziewcząt;

Walka z bezkarnością i korupcją

92. podkreśla, że korupcja ułatwia, utrwała i instytucjonalizuje łamanie praw człowieka, osłabia instytucje demokratyczne i w nieproporcjonalny sposób dotyka najbardziej wrażliwe i najbardziej zmarginalizowane osoby i grupy społeczne; apeluje, aby walka z korupcją stanowiła część wszystkich wysiłków i strategii politycznych UE na rzecz propagowania praw człowieka i demokracji; z zadowoleniem przyjmuje działania antykorupcyjne w polityce zewnętrznej UE, w tym możliwość nakładania ukierunkowanych sankcji antykorupcyjnych, przedstawione we wspólnym komunikacie Komisji i wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 3 maja 2023 r. w sprawie zwalczania korupcji (JOIN(2023)0012); wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby wzmogły wysiłki na rzecz reform wymiaru sprawiedliwości, walki z bezkarnością, poprawy przejrzystości i instytucji antykorupcyjnych w państwach trzecich oraz rozwiązania problemu roli odgrywanej przez niektóre podmioty z siedzibą w UE w tej dziedzinie; popiera postanowienia antykorupcyjne zawarte w umowach handlowych UE z państwami trzecimi; podkreśla ogromne znaczenie, jakie ma dla UE i jej państw członkowskich dawanie przykładu przez stosowanie najwyższych standardów przejrzystości w odniesieniu do finansowania zewnętrznego oraz zwiększenie wsparcia dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego, działaczy i dziennikarzy śledczych zaangażowanych w walkę z korupcją i bezkarnością, a także zachęcanie do stworzenia skutecznych globalnych środków antykorupcyjnych i solidnych ram regulacyjnych oraz zajęcie się rajami podatkowymi; apeluje o zacieśnienie współpracy w tej dziedzinie z najważniejszymi podmiotami międzynarodowymi, takimi jak Grupa Państw przeciwko Korupcji (GRECO), Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) oraz Biuro Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC), aby zwiększyć synergię i poprawić wymianę najlepszych praktyk dotyczących środków antykorupcyjnych;

Działania UE na forach wielostronnych

93. ponownie podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie powinny przemawiać jednym głosem zarówno na forum ONZ, jak i na innych forach wielostronnych; wyraża skrajne zaniepokojenie nasilającymi się atakami na instytucje wielostronne, takie jak organy ONZ, a w szczególności na Radę Praw Człowieka ONZ, ze strony reżimów autorytarnych i nieoliberalnych w celu podważenia ich pracy i legitymacji; z zadowoleniem odnotowuje stałe wsparcie UE i jej państw członkowskich dla ONZ i innych instytucji wielostronnych, a także ciągły i rozwijający się dialog strategiczny i współpracę z Biurem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka; zdecydowanie popiera sponsorowanie przez UE rezolucji ONZ dotyczących praw człowieka i demokracji; wzywa UE i jej państwa członkowskie do podjęcia konkretnych kroków w celu zwiększenia siły i odporności międzynarodowej architektury praw człowieka oraz konsekwentnego wdrażania międzynarodowych zobowiązań i instrumentów w zakresie praw człowieka; wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby dążyły do zapewnienia Unii własnego i stałego miejsca na forach wielostronnych, w tym w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, które byłoby dodatkowe w stosunku do miejsc przyznanych już państwom członkowskim UE, oraz by zagwarantowały większą koordynację swoich działań; wzywa delegatury UE do odgrywania większej roli na forach wielostronnych, na potrzeby których powinny dysponować odpowiednimi zasobami;

94. zwraca uwagę, że skuteczna ochrona praw człowieka na całym świecie wymaga wielostronnej współpracy międzynarodowej; podkreśla szczególnie ważną rolę ONZ i jej organów jako głównego forum, które musi być w stanie skutecznie wspierać wysiłki na rzecz pokoju i bezpieczeństwa, zrównoważonego rozwoju oraz poszanowania praw człowieka i prawa międzynarodowego; przypomina, że wszystkie państwa członkowskie ONZ są zobowiązane do propagowania i ochrony wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności zapisanych w Karcie Organizacji Narodów Zjednoczonych i rezolucji Zgromadzenia Ogólnego ONZ 60/251; podkreśla, że Rada Praw Człowieka ONZ ma obowiązek zajmować się wszystkimi poważnymi naruszeniami praw człowieka na całym świecie; ubolewa nad faktem, że kilku członków Rady Praw Człowieka ONZ dopuściło się w przeszłości poważnych naruszeń praw człowieka i lekceważyło swoje zobowiązania w zakresie praw człowieka; wzywa do lepszego stosowania kryteriów członkostwa w Radzie Praw Człowieka ONZ; wzywa ESDZ, by zainicjowała wysiłki na rzecz skoordynowania stanowiska UE i państw członkowskich w sprawie członkostwa w Radzie Praw Człowieka ONZ, które to stanowisko propagowałoby większą przejrzystość i opartą na osiągnięciach rywalizację w procesie wyborczym, oraz by przewodziła tym działaniom; apeluje do instytucji UE, wliczając w to samego siebie, o dalsze zacieśnianie stosunków i ścisłą współpracę z tymi organami ONZ;

95. zwraca uwagę na działalność komisji śledczych i misji informacyjnych ONZ, które coraz częściej wykorzystuje się, aby reagować na poważne naruszenia międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa dotyczącego praw człowieka oraz aby zwalczać bezkarność; wzywa UE i jej państwa członkowskie, by dalej wspierały prace ONZ, zarówno politycznie, jak i finansowo, w tym procedury specjalne i organy traktatowe; zdecydowanie potępia wszystkie ataki na osoby upoważnione w ramach procedury specjalnej ONZ oraz na niezależność ich mandatów; wzywa państwa członkowskie UE i demokratycznych partnerów UE do zdecydowanego przeciwdziałania tym próbom oraz do podjęcia wszelkich możliwych środków, aby pomóc w zapewnieniu bezpiecznych i otwartych przestrzeni dla interakcji jednostek i organizacji społeczeństwa obywatelskiego z Organizacją Narodów Zjednoczonych, jej przedstawicielami i mechanizmami;

96. wzywa UE i państwa członkowskie do wspierania wzmacniania regionalnych systemów praw człowieka, w tym poprzez pomoc finansową i międzyregionalną wymianę doświadczeń; podkreśla w szczególności zasadniczą rolę organów monitorujących i mechanizmów sądowych ustanowionych w ramach tych systemów regionalnych oraz ich kompletności z systemem praw człowieka ONZ;

97. z zadowoleniem przyjmuje polityczne i finansowe wsparcie, jakiego UE udzieliła MTK, w tym Urzędowi Prokuratora Międzynarodowego Trybunału Karnego; zwraca się do UE i jej państw członkowskich o dalsze wspieranie MTK za pomocą niezbędnych środków i zasobów, zarówno ludzkich, jak i finansowych, oraz o wykorzystanie wszystkich dostępnych mu instrumentów w celu wzmocnienia walki z bezkarnością na całym świecie; z zadowoleniem odnotowuje wkład MTK w walkę z bezkarnością na całym świecie; popiera wkład UE w dochodzenia w sprawie zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości w ramach MTK; potępia próby podważania działalności MTK i jego legitymacji; wzywa UE i jej państwa członkowskie, aby zachęcały swoich partnerów do ratyfikowania statutu rzymskiego i poprawek do niego, a tym samym do rozszerzenia jurysdykcji Trybunału;

Podejście „Drużyna Europy”

98. ubolewa nad przypadkami odmiennego podchodzenia do ochrony i propagowania praw człowieka w państwach niebędących członkami UE, obserwowanymi w ambasadach państw członkowskich i delegaturach UE; podkreśla, że ambasady państw członkowskich UE powinny priorytetowo traktować propagowanie i ochronę praw człowieka, a także wspierać społeczeństwo obywatelskie w państwach niebędących członkami UE; zauważa, że odpowiedzialność ta nie powinna spoczywać wyłącznie na delegaturach UE; apeluje do UE i państw członkowskich, aby faktycznie traktowały prawa człowieka jako zasadniczy element wszystkich polityk i narzędzi UE; wzywa UE i jej państwa członkowskie do wzmocnienia wysiłków na rzecz propagowania i ochrony praw człowieka i demokracji na całym świecie; podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie powinny działać wspólnie i mówić jednym głosem oraz skutecznie mierzyć się na forach wielostronnych z globalnymi wyzwaniami związanymi z prawami człowieka i demokracją; wzywa do pełnej koordynacji w państwach trzecich między delegaturami wszystkich państw członkowskich a delegaturami UE w kwestiach związanych z prawami człowieka; wzywa delegatury UE i misje dyplomatyczne państw członkowskich UE do przyjęcia aktywniejszego podejścia do propagowania i obrony praw człowieka;

99. podkreśla znaczenie rozwiązania problemu ciągłej segmentacji w prowadzeniu stosunków zewnętrznych UE w odniesieniu do praw człowieka; apeluje o lepszą koordynację w kwestiach praw człowieka między Dyрекcją Generalną ds. Partnerstw Międzynarodowych Komisji a ESDZ z innymi właściwymi dyrekcjami generalnymi, w tym Dyрекcją Generalną ds. Handlu i Dyрекcją Generalną ds. Migracji i Spraw Wewnętrznych, a także z odpowiednimi agencjami UE, takimi jak Frontex i EASO; z zadowoleniem przyjmuje zwiększoną koordynację między delegaturami UE a centralą ESDZ i Dyрекcją Generalną ds. Partnerstw Międzynarodowych w odniesieniu do pilnych przypadków dotyczących obrońców praw człowieka;

100. wzywa wszystkie delegatury UE w państwach trzecich do zwiększenia wsparcia dla obrońców praw człowieka zgodnie z wytycznymi UE w tej dziedzinie, a także do spotkań z członkami opozycji demokratycznej, działaczami i przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego uwięzionymi w tych krajach, do monitorowania ich sytuacji, udziału w procesach i do przywoływania tych przypadków podczas dialogu na temat praw człowieka z zainteresowanymi krajami;

101. zwraca uwagę na ważną rolę dyplomacji publicznej i kulturalnej UE oraz międzynarodowych stosunków kulturalnych w propagowaniu praw człowieka, a także wzywa Wydział Komunikacji Strategicznej i Prognoz Strategicznych ESDZ do zwiększenia wysiłków w tym zakresie, na co powinny zostać przeznaczone odpowiednie zasoby; podkreśla potrzebę zapewnienia w państwach trzecich pełnej informacji o finansowanych lub wspieranych przez UE programach dotyczących praw człowieka; uważa, że niezwykle ważne jest pełne wdrożenie wytycznych UE dotyczących praw człowieka w delegaturach UE i misjach dyplomatycznych państw członkowskich;

102. wzywa Komisję, ESDZ i państwa członkowskie do faktycznego przyjęcia podejścia „Drużyna Europy”, polegającego na regularnym i znaczącym angażowaniu Parlamentu za każdym razem, gdy odbywają się spotkania, wizyty lub inne oficjalne i nieoficjalne wydarzenia, zgodnie z rolą Parlamentu Europejskiego jako jedyne bezpośrednio wybieranego organu UE, reprezentującego obywateli UE;

◦
◦ ◦

103. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, specjalnemu przedstawicielowi Unii Europejskiej ds. praw człowieka, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Radzie Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, sekretarzowi generalnemu ONZ, przewodniczącemu 77. sesji Zgromadzenia Ogólnego ONZ, przewodniczącemu Rady Praw Człowieka ONZ, Wysokiemu Komisarzowi Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka oraz szefom delegatur Unii Europejskiej.
